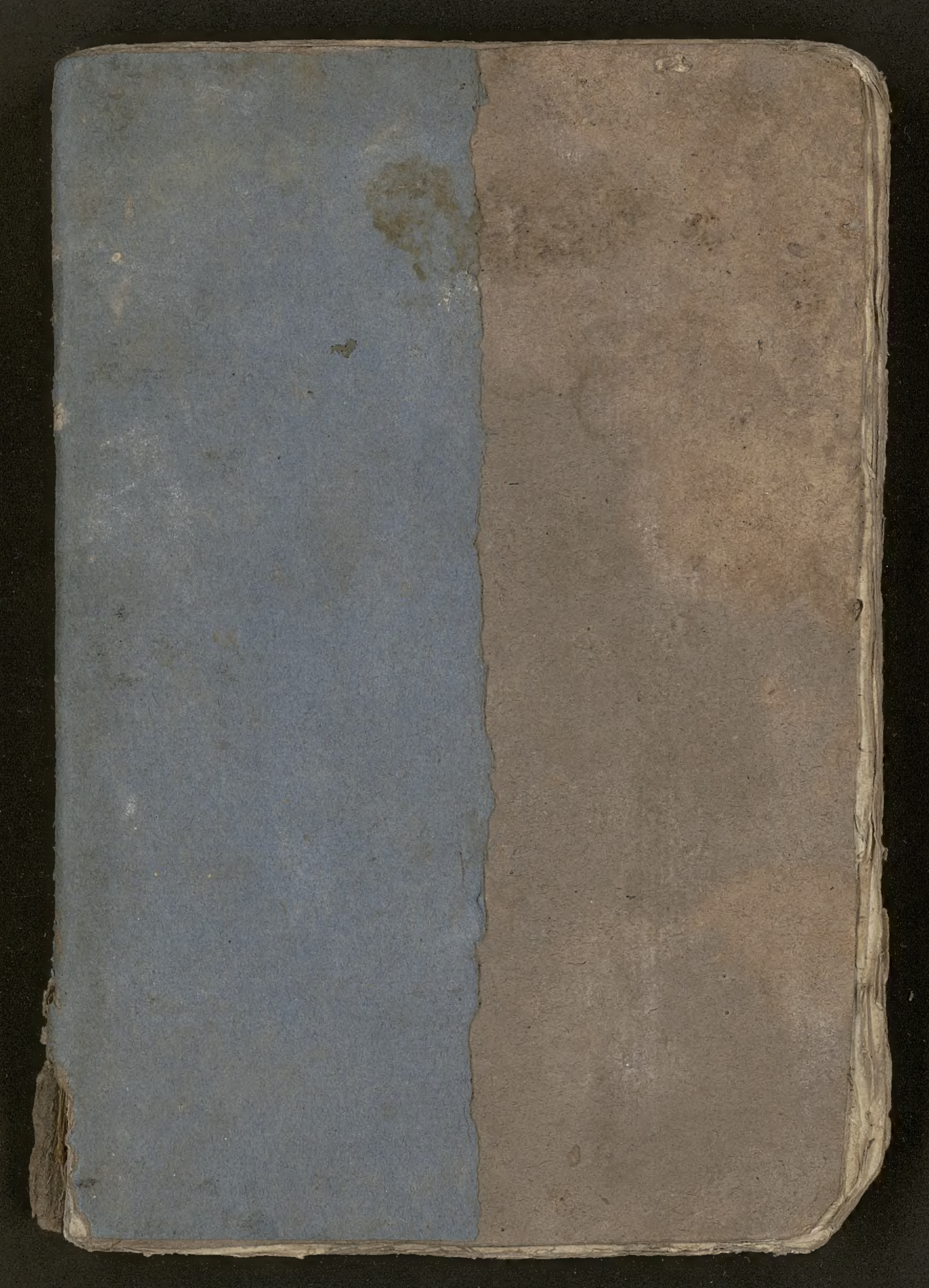
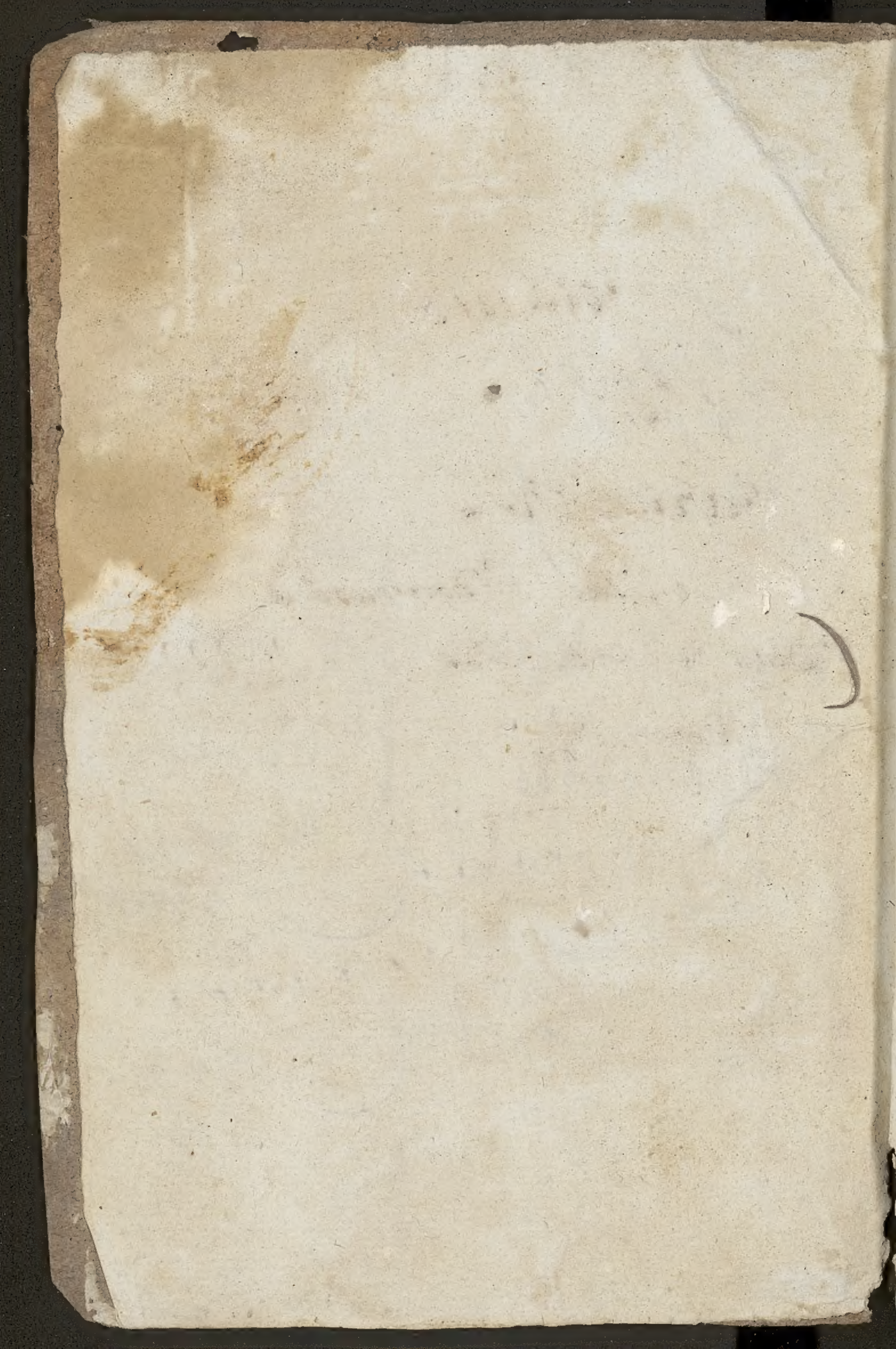

Tractatus
De
pharmaciæ

in universitate Cadomensi a DDo
Desmoueux traditus

Anno. 1779.

index

Sectionum Capitum partium &c

---

pars 1a De medicamentis simplicib; in genere

index

index

index

Tractatus
De pharmatia

proœmium

Cum per hujusce anni Curriculum pharmaciam vobis demonstrandam aggressus fuerim, auditores C, tamen omnes formulas quotquot st, et variam omnium medicamentorum intersse Commiscendorum rationem exhibere, neq: aquam animus est, nec per temporis angustias liceret. et quidem nullum quidem ævum extitit in quo arcana plurimi generis non Celebrarentur et vindicarentur a medicastris et mulierculis. nec defuere o qui arcana hæc innumera Collegerent atq; ex variis non dicam provinciis

Sed imperiis ~~accersita~~ fuit venia mandare typis
gloriarentur, magnum rati se emolumen-
tum medicæ arti conciliare ac bene
de publico mereri. pharmacopæas vocant
libros, quib; collecta hæc arcana cumulantur
et conservantur, verum dicam vix inter
immensam hanc medicamentorum variè
compositorum pharmaginem, unam
reperias formulam quæ consilio utili
condita sit; id est in quâ non occurrant
pharmaca contrariis donata virtutibus, aut
etiam noxiis aut talibus quæ sese invicem
destruant. tandem facultas medica parisien-
sis cum animadvertisset medicamenta quæ
illo et eod. nomine appellantur in officinis,
diversimodè tamen ad cujusq; pharmacopei
arbitrium preparari, undè evenerat ut diversi
omninò forent effectus ~~ejusd~~ remedii apud
eosd. ægros, prout medicamentum ex hac
vel illâ officinâ quæsitum fuerat; judi-

cavit instituendum esse dispensatorium,
in quo formulæ variis expurgatæ erroribus
conscriberentur, quod q; esset pharmacop.
pro lege et regulâ.

Titulus hujus libri hic est (Codex medi-
camentarius seu pharmacopœa parisiensis)
eo sanè libro longè minor errorum nume-
rus reperitur quam aliis. eruditi tamen
viri qui huic adornando suam navar-
vunt operam, vitia quæ antiquis inerant
pharmacopæis, tollere omnia non potuerunt.

1°. quidem varias præparationes, medica-
mentorum ingredientium multitudine ~~at~~
repugnantia non nisi inutiles omittere
ausi non fuerunt; quia sanè longo usu
veluti comprobatæ ab ægrotantib; quotidie
postulabantur. tales st theriaca, mithridati-
orvietanum.

2°. aliquas etiam præparationes satis
inutiles non omisêre, quia apud alias gentes

-sitata est. Cum ergo urbis veluti Conflu-
-vium sic lutetia, non solum pro civibus,
sed pro extraneis etiam Compositiones
hic proscribendas sensu erunt.

3o. ex codice parisino aque distillatæ
odoris et saporis expertes non ablatæ sunt:
tum quia magnam iis plebecula (menu peuple) fidem
adhibet: adeoq; ab agirtis (Charlatan) et Circumforaneis
pluris redimeret quam vellet carere. Satius
igitur fuit earum Compositionem genuinis (naturels)
artificib; Committere quam ignaris. præ-
-tereà in morbis non raro plebecula imò
et magnates (les gens huppés) sæpè medicamenta ~~aff~~ (afflagitant) sudorifica
~~afflagitant~~; Cum tamen victus tenuis et refrigera-
-rius potius Conveniat. itaq; in hisce Casibus
aquæ distillatæ odoris et saporis expertes
præscribuntur et fucum (déguisement) facile faciunt im-
-peritis qui hasce aquas sudorifica virtute
et quidem præstantissima donatas arbitran-
tur.

hæ sunt rationes cur optimus alias inter pharmacopoeas liber, tamen mendis plurimis deturpatus appareat. Cum igitur nullus quidem medicus eo carere possit, ut potequi medicis et pharmacopœis propositus est pro regula compositionum quas nemo debet ignorare, brevem hujus libri analysim exponam; interea dispensationem solummodo de formulis usitatis, easq; coram vobis, Clarissimi auditores, praeparari curabo. dein breve dispensatorium formularum quæ praecipuis indicationibus satisfaciant et ex optimis auctoribus selecta sint curabo scribendum. Sed antea nequidquam possit desiderari de iis quæ ad medicamentorum virtutes cognoscendas pertinent, brevem tractatum de simplicibus medicamentis praemittam: quæ simul subjiciam oculis, ut hæc instrumenta -

nedendi toties vestris mentibus reputata
cui usus vestigia non debenda exprimans
toque pars prima erit de medicamentis Simplicibus in genere, 2a. de medicamentis Compositis qualia in Codice parisino inscribuntur et frequentioris usus st. 3a. pars ~~erit~~ exibebit formulas quibus utuntur medici in nosocomiis parisiensibus aut Cadomensi aut quae ex melioris nota auctoribus deprompta st.

pars 1a.
De
medicamentis Simplicibus in genere

~~Contraindicatio est ratio quae impedit quominus medicamentum alioquin optimum praescribatur a medico. Scilicet ex natura hominis est ut plurimis simul morbis sit obnoxius fieri q. pt~~

Medicamentorum sane optima divisio ab indicationib; deducenda foret, si cuilibet medicamento unica esset virtus, unica agendi ratio; verum

diverso planè modo se res habet. atq; adeò evenit ut medicamentum idem complurib; satisfaciat indicaõb; plurib; quoq; divisionib; enumerari debeat. acida v.g. et non solum purgantia; sed modo diuretica, modo refrigerantia, modo sudorifi

itaque singulis classibus recensenda occurrunt medicamina eadem. ex his porro repetitionibus confusio nascitur et memoria non levatur. immò certa cognitio medicamentorum vix ita obtineri pt. longè praestantior sanè divisio hoc est, quo chymicis fundata est qualitatib; et quam secutus est dominus Cartheuser. hujus itaque vestigiis insistere animus est post quam nonnulla de indicationibus et antiqua divisione premiserim.

§ 1us.

De indicationibus

indicatio est ratio quo indicat medico prescribendum esse hoc vel illud remedium.

Duplici autem ratione medicus duci pt. vel in cognoscit causam proximam morbi, vel cognoscit solum modo morbum et ejus

Symptomata. in priori Casu Causam
[enlever] auferre et [detruiste] delere debet; in posteriori reme
dia per experientiam Comprobata ~~ept~~
adhibet. duplex itaq; est indicatio, alia
rationalis, alia ~~experimentalis~~ empirica. [qui se Conduit par la seule experience]

indicatio rationalis est Cognitio
mutationis physicae quae inferri debet
Corpori, ut ad optimam Conditionem
restituatur. hoc indicatio longe praestantior
est, et nemo est inter medicos qui in
quolibet morbo quantum fieri potest,
Causam proximam non indagare debeat.
Si v.g. ~~morbum ...~~ morbum à [mauvais Chyle] Cacochylia in
Stomacho Congesta, aut ~~...~~ ab in
flammatorio Sanguine intra textum
Cellulosum Cumulato oriri medicus
videat; tunc judicat aut Cacochyliam
per medica[menta] evacuandam esse, aut Sangui
nem inflammatorium intra Solita vasa
repellendum, emendata Simul dispoi

tione inflammatoriâ. hoc judicium medici nititur Cognitione physicâ, quæ inferri debet Corpori, ut ad optimam Conditionem restituatur. itaq; hoc judicium vocatur indicatio rationalis.

Accidit verò quandoquè ut Causa morbi nullatenus innotescat. medicus itaq; in his Casibus Solâ utitur experientiâ. Sic in lue venereâ mercurii efficaciam experientia demonstravit ideòque mercurius quotidiè adhibetur Cum Successu, licet Causa proxima luis venereæ nondum Cognita Sit. alii quippè acidum virus existimant; alii incusant Spissiorem lympham, alii tandem alio modo morbi Causam et agendi modum mercurii explicant. hoc itaq; indicatio Cum ab experientiâ Sola deducta Sit vocatur empirica experimentalle ou qui se conduit par la seule experience

Contra indicatio est ratio quæ impedit quominus medicamentum

aliundè optimum, proscribatur a medico: Scilicet ea natura hominis est ut plurimis simul morbis sit obnoxius. fieri q̃ p̃t ut medicamentum, v̄g̃ emeticum indicatum sit propter cacho chylicam stomacho inhærentem, nequàquam tamen a medico proscribi debet, nisi sciat ille nullam esse contraindicationem; id est nullum esse morbum in ægro qui ab emetico exacerbari possit. Si itaque æger hernia laboraret aut hæmorrhoïdi, tunc plus noceret his morbis emeticum quam prodesset stomacho, et hæc cognitio vocatur contraindicatio.

Ex his patet tot esse indicationes et contraindicationes quot st causæ morborum quæ ideò vocantur indicantia

§ 2us

De indicandibus relativè ad divisionem medicamentorum.

indicantia seu causæ morborum cognitæ, solitam olim divisionis medicamentorum basim suppeditabant, prout nempe vel alteratio et mutatio corpori inducenda erat, vel prout evacuandi erant humores noxii, varias quoque ad classes medicamenta revocabantur, alterantia et evacuantia.

prima igitur et magis celebrata medicamentorum ~~evac~~ divisio est in alterantia et evacuantia.

Corpus verò humanum constat ex solidis et fluidis. Solida peccare possunt nimiâ relaxatione aut nimiâ tensione. fluida peccare possunt nimiâ spissitudine aut nimiâ dissolutione, unde quadruplex oritur medicamentorum alterantium divisio.

prout nempe videntur relaxationi aut tensioni spirituumve aut dissolutioni.

tonica

tonica vocantur ea medicamenta quæ relaxationi medentur seu tensionem fibris conciliare apta sunt. at verò tensio fibrarum seu ut vocant tonus pendet a tribus causis. nempè ab influxu ~~sp~~ debito spirituum animalium; a seri redundantis dissipatione et ab actione peculiari medicamentorum quæ vocantur astringentia.

1° igitur ~~ea~~ tonica sunt quæ aut spiritus animales movent aut suppeditant. omnia aromatica et spirituosa qualia sunt Cinnamomum et planta oleis essentialibus divites, vinum, spiritus vini tonica et, ~~...~~ tum stimulando nervos adeoq; spirituum animalium promovendo influxum ad partes; tum fortè etiam suppeditando materiam quæ apta sit secretioni hujus liquidi.

2° Si fibræ Sero nimium madentes ideò laxiores Sunt, tunc medicamenta quæ Serum evacuant Sive per alvum Sive per urinas aut diaphoresim, tonica in hoc Casu dici debent. purgantia itaque, ea maximè quæ valida Sunt et irritantia, diuretica et Sudorifica, in hoc Casu tonica dici debent.

3°. dantur medicamenta quæ vocantur astringentia, et quorum efficacitas talis est ut fibrarum elementa alia aliis fortius videantur applicare; hinc Solidas indurant partes, vasorum diametrum imminuunt aut etiam ita Coarctant ut vasa hoc liquorib; evadant impervia. Cortex quercûs et familia arborum hujus generis, agaricum quercinum, galla quercina, myrtus, punica, Cotinus, Corriaria et plantæ affines hanc astringendi vim possident. Coriis itaq; indurandis adhibentur, et Coria hoc quæ prius mollia erant, tantam ex his astringentibus

acquirunt firmitatem, ut Soleis Calceo-rum formandis reddantur idonea. alio adhuc Charactere, hæc pharmaca distinguuntur: nempè si eorum decoctio cum solutione Salis cujuslibet martialis misceatur, statim colorem nigerrimum ipsi conciliat, undè insumi solent ad conficiendum atramentum. præter hæc astringentia ferrum et ejus preparationes astringendi vim possident ac præcipuè vitriolum martis. alumen etiam inter astringentia fortissima locum habet. horum medicamentorum agendi modus prorsùs ignoratur, neque in admitti fit hypothesis Boerrhaviana neq; alia.

indicantur variis in Casibus varia illa tonicorum Classes. in relaxatione quæ pendet a paralysi seu generali seu particulari, indicantur tonica aquatica stimulantia, aromatica tonica; in relaxatione quæ

pendet a Sero redundanti seu hydrops seu œdema huic locum dederint, tunc indicantur Catharctica, diuretica et ea omnia quæ Sero evacuando possunt conducere. tonica prioris Classis prosunt etiam quatenùs nempè Serum redundans e loco ubi decumbit, possunt expedire; Sed Serum illud nisi evacuaretur aliis partibus inhæreret.

tandem indicantur tonica astringentia, quoties vasa Coarctanda sunt ne humores effluant. Sic hæmorrhagias quas membrum amputatum excitat, Statim Compescit agaricum quercinum. in diarrhæâ, fluxu nimio urinæ, fluxu involuntario Seminis &c quæ pendent a laxitate, astringentia etiam Cum fructu usurpantur.

Relaxantia vocantur medicamenta quæ medentur nimiæ fibrarum tensioni. relaxatio autem oritur a duplici Causâ

nempè vel à Suppressâ Secretione Spiri-
tuum animalium, vel a Sero et aqueis
oleis ve quæ se se insinuant intra fibras
eas q; àdinvicem dimovent.

1°. itaque relaxantia sunt medicamenta
ex Opio, Belladonâ, et affinibus plantis.
Horum actio pendere videtur ex eo quod Spiri-
tus animales inspissat eosq; ita reddat
inhabiles Circulationi. hanc assertionem pro
bare videtur observatio galeni et aliorum.
Opium quippe applicatum oculis Cæcitatem
induxit et applicatum aurib; Surditatem
excitavit.

2°. relaxantia sunt, quæ ut diximus
intra fibrarum elementa sese insinuant eaq;
dimovent àdinvicem; undè fibra longior
redditur, proindèque minus tensa est.
ad Classem hanc pertinent aqua, olea et
Substantiæ gummeæ aut mucilaginosæ,
malva, althea, alcea, atq; herbæ hujus
generis suppeditant mucilaginem summè

relaxantem.

indicantur relaxantia primi generis id est indicatur opium in morbis qui pendent a tensione Convulsivâ fibrarum. nempe nimius Spirituum influxus versùs aliquem musculum Contractionem nimiam producit tensionem verò nimiam fibrarum dolor Comitatur. itaque dum Opium et medicamenta hujus generis Contractioni et tensioni nimiæ medentur, dolorem quoque Sedant. hæc est ratio Cur dicantur Anodina, id est dolorem Sedantia. plures tonica Species ab hac Convulsivâ tensione fibrarum dependent adeoque Opii usum expostulant.

indicantur relaxantia Secundi generis id est, aqua, oleosa, mucilagines potissimùm. in morbis qui oriuntur a tensione inflammatoriâ. Sanguis quippè extra Solita vasa protrusus aut Cumulatus intra minima vasa lymphatica aut intra textum Cellulosum; atq; ibi Calorem dolorem ruborem et tensionem excitat, quæ tot idem St-

inflammationis Symptomata, obvia quidem indicatio in inflammatione exigit ut Sanguis intra Solita vasa repellatur; Sed Cum huic indicationi Sapius Satisfacere impossibile Sit nisi fibrarum tensio imminuatur et Solvatur Sanguis Crassior, Consequens est relaxantia in inflammatione usurpanda esse.

Major morborum numerus inflammationis particeps est, Sic phrenitis est inflammatio membranarum Cerebri, opthalmia, inflammatio oculorum; Sic plevritis est inflammatio plevræ &c. imò febres ferè omnes vel inflammationem habent Comitem vel inflammationis periculum intentant; undè facilè arguitur quanta utilitatis Sint relaxantia.

hæc Sunt præcipua alterantia quæ pertinent ad Solidas Corporis partes. varia Sortiuntur nomina pro variis affectibus. Sic v.g. Si-

tonita internè exhibeantur et Cordis vires Sol-
citent Circulationis velocitatem augeant
vocantur Cardiaca. relaxantia quoque
Sæpè vocantur emollientia, quia fibras
ñ Solum reddunt laxiores et longiores, Sed
etiam molliores eas prastant.

Alterantia quæ immutandis humoribus
dicata st, vel ~~ob~~ medentur nimiæ eorum Spissitu-
dini vel nimiæ eorum dissolutioni. pri[illegible]
plura nomina tribuuntur incidentia, resol-
-ventia, aperientia.

Spissitudo humorum indè oritur quòd
plures molecula ~~Solid~~ in unam moleculam
majorem Conglutinentur aut Concrescant.
porrò incidentia videntur donata particulis
quæ moleculas hasce a se invicem Separent.
Si Sanguis ~~[illegible]~~ extrà vasa effusus, aut frigore
Coactus in grumos dividendus sit, tunc medica-
mentum dicitur resolvens. Si vasa Secretoria
Spissioribus obstructa Sint humoribus; tunc
medicamenta quæ iis incidendis inserviunt;

vocantur aperientia. imò vocantur hepa
tica si bilem in hepate crassiorem solvant.
tandem ea omnia licet ad eand. classem
pertineant, varia tamen pro humoribus
dissolvendis proscribuntur. sic alia exis
timantur magis apta incidendo humori
bronchiali, alia ~~mich~~ bili alia lympha.

In genere alkalia præcipuè vim inciden
~~tem~~ exerunt, dein amara et acria quæ eò
majorem vim possident, quò major est acrimonia
major amarities. sic absinthii folia, radices
helenii inter fortia incidentia locum habent.
dens leonis Cichorium in hac classe minori
vi donata sunt. radices lapathi, Chelidonii
præ cæteris bili spissiori incidente aptiores
Creduntur. radices scillæ, iridis florentinæ
bronchiali humori dissolvendo donata sunt.
ad incidendam crassiorem lympham utun
-tur medici potissimum mercurio, ferro et
variis eorum præparationibus ~~quæ vi~~ anti-
-monii quæ vi emeticâ spoliata sunt.

Lacti Concreto mederi efficatiùs Creduntur planta et Succi ex familiâ umbelliferarum Cherophyllum, petroselinum, Cicuta, gummi ammoniacum, opoponax, Sagapenum —

At verò doctissimi medici eam Solum differentiam Statuunt inter varia incidentia, quæ in variis gradibus efficacitatis posita est. et Specifica non admittunt quæ peculiari humori emendando idonea Sint. negari tamen non pt mercurii vim Specificam esse ad luem veneream. nullum n̄ est medicamentum incidens etiam Si fortis-simum Sit, quod mercurium in hoc Casu Supplere valeat. Sic Cantharidum vis exercetur præcipuè in urinæ vias. acria potiusquam amara Scorbutum Sanant. piperis granulum oculis nocet non Stomacho, Contra tartarum Stibiatum vix oculos afficit et Stomachum Convulsiones agit : undè

vomitum excitat; itaque Specifica ad-
-mittenda sunt saltem aliqua, et natura
humorum qui in humano Corpore inspis
sari possunt, Cum varia sit, verò simile
est varia quoque esse debere medicamenta
quæ iis dissolvendis usurpanda sunt. hæc
est ratio Cur medici plures præter particulas
incidentes in medicamentis affinitatem
quamdam supposuerint, qua Certa remedia
Certis humoribus adhæreant et Certis Colis
potius secernantur. ex hac hypothesi dedu
cunt effectus varios remediorum Specifico-
rum.

incidantur incidentia in morbis in
quibus humores spissiores ad fluendum minus
habiles sunt. porrò multi sunt morbi qui
ab hac humorum dispositione oriuntur.
Chlorosis pendet a sanguine Crassiori;
Chylo videlicet in sanguinem male immu
tato, unde ferè omnes secretiones languent,

Scrophularum est Causa lympha Spissior quæ Sua vasa permeare Cum non posit Cumulatur variis in locis et tumores Scrophulosas parit. icterus plerumque oritur a bile inspissatâ in hepate. tandem Cachochymia, hydrops anasarca Sæpius obstructiones abdominis pro Causa habent.

Dissolutio nimia humorum Contraria remedia exigit. hæc remedia vocantur incrassantia quia humores redduntur Crassiores eorum ope.

incrassantia autem Sunt ea quæ Suppeditant Chylum Crassum viscosum, viribus Corporis ægrè immutandum. talia autem St omnia farinosa non fermentata, juttes, mucilagines quæ ut diximus relaxant etiam fibras. ~~astrin~~

Astringentia referuntur etiam in Classe incrassantium. Sed videntur potius Coagulare humores quam inspissare.

indicantur incrassantia propriè dicta
id est farinosa, gummea et mucilaginosa
in febrib; lentis, hecticis quæ Sanguinem
ita dissolvunt ut totus ferè aquosus sit.
Chylum præterea suppeditant hæc farinosa
maximè adversum putredini. omnis
autem febris humores ad putredinem dispo-
nit.

indicantur rarissimè incrassantia ex
astringentium classe desumpta; nisi forte
in hemorrhagiis uterinis, aut hæmoptisi
quæ aliis remediis debellare non potuerunt.

præter indicationes quatuor hasce generales
~~tiones~~ humores adhuc peccare possunt nimia
effervescentia, nimio motu, nimia disposi-
tione ad putredinem. his autem vitiis me-
dentur in genere acida seu mineralia seu
vegetalia ad gratam acidilatem præscripta.
Sic acidum vitriolicum acidum nitrosum

icidum marinum, acetum, Cremor tartari acetosa, oxis et Similia febili Cum Successu ad Compescendam Sanguinis effervescentiam adhibentur.

Notandum tamen est in humoribus effervescentiam et motum Sæpissime excitari ab irritatione quæ Simul auferenda est. Sic ubi pravi Succi Sanguinem infecerunt atq; adeo irritant fibras nerveas Cordis, febremq; ita proritant, tunc patet pravos hosce Succos evacuandos esse. Sed hæc indicatio ad Classem evacuantium pertinet. itaque Sit

paragraphus 6us. §§.

De indicationibus relativis ad evacuationem

tot Sunt evacuantia quot Sunt viæ per quas humores e Corpore possunt amandari. Sic per vomitum emetica; Cathartica Seu purgantia per alvum; diaphoretica et Sudorifica

per sudorem aut per spirationem; diuretica per urinas, errhina per nares; sialagoga per salivæ fluxum pravos succos eliminant. emmenagoga fluxum muliebrem provocant. bechica e pulmonibus sputa educunt, vesicantia et fonticuli ulcere excitato purulentam materiam evacuant.

Emetica et catharctica seu purgantia actionem suam exerunt irritando leviter fibras et stomachi et intestinorum, scilicet hoc lex videtur generalis in humano corpore quà irritatæ partes statim aguntur in motus convulsivos, ut materiam irritantem expellant. hi autem motus convulsivi non fiunt sine effluxu humoris si quis in parte irritatâ secernatur. sic lævis festuca in oculo irritationem simul et lacrymationem provocat. sic in non assuetis granum tabaci aut hellebori naribus attractum sternutationem simul et fluxum

nuci producit. Sic piretri radix aut aliud acre quodlibet pharmacum ore tritum salivam elicit copiosam. Sic venena quolibet intra stomachum recepta vomitus enormes accersunt. Sic aqua purissima guttula intra laryngem illabendo tussim violentam generat et sputa simul educit. in dormiente etiam quolibet irritatio in brachio aut pede statim contractionem parit qua pars affecta detrahitur. idem dici debet de ~~part~~ internis organis ferè omnibus. Sic in cane cujus pectus apertum est irritatio minima cordi illata ejus contractionem aut languentem aut super abolitam resuscitat.

Quæ cum ita sint, emeticorum et purgantium medicamentorum actionem facile est applicare; quippè donata sunt particulis plus minusve

irritantibus, quib; interna Stomachi et intestinorum fibra super fines leviter vellicantur. hinc fit ut motus horum organorum major excitetur materia contenta eo motu quâ= — — — — — —

= quâ via facilior est, protruduntur sursum aut deorsum. vasa etiam succis secernendis dicata eo motu comprimuntur unde major secretio succedit.

Hanc applicationem facile est variis argumentis sustentare et corroborare. Si enim purgantis medicamenti dosis nimia sit, aut si ejusd. vis irritans major sit pro conditione ægrotantis, tunc non catharsis sed vomitus proritatur. Contra si ejusd. purgantis quantitas non sufficiat aut qualitas debilior sit tunc alvus non fluit sed urina copiosiores evacuantur. sic v.g. sal glauberi ad unciam unam alvum solvit, ad drachmam

unam aut duas, alvum non movet sed tantùm urinas pellit.

Fatendum est tamen omnes emeticorum et purgantium affectus vix posse explicare nisi admittatur quaedam affinitas. etenim Peclinus et alii auctores referunt Canem et hoës etiam purgatos fuisse, cum eorum venis decoctum purgans infusum fuisset. sic alii hoës solo odore purgantium, alii quod frequentius, applicatis suprà umbilicum purgantib; benè evacuati sunt. porrò vix concipi p̄t quomodo purgantia non irritarent venas et arterias quomodo eadem non pessimè afficerent delicatos odoris sensus, cutem abdominis non laederent, et tamen per hasce vias penetrarent ad massam sanguineam et intestina eoq; rivos humorum ducerent. Certè videtur quaedam analogia esse quâ v̄g̃ irritatio stomachi proritatur potius per emetica; irritatio intestinorum proritatur potius per Catharctica. Solent

quidem emetica alvum Solvere si magna aqua quantitate diluta prescribantur. Sed rarius Catharctica tametsi Consentrata Sint, vomitum excitant.

His pramissis de actione generali tum emeticorum tum purgantium, juvat Classem emeticorum et indicationes vomendi prius Scrutare

plura autem inter emetica quæ olim in usu erant, duo Solum Hodie frequentis usus Sunt, tartarum Scilicet et vinum Stibiatum et radix hipecacuanhæ. folia et radices asari Cabaret rarius prescribuntur et tantummodo adhibentur in quibus-dam Compositionibus. alia multa Suppetunt emetica, qualia Sunt, aqua tepida, oleum, butirum et Similia, Sed ad Classem emeticorum vix referri videntur.

Indicantur Emetica quoties prava humorum Colluvies Stomachum inficit. Signa autem quibus demonstratur, Stomachum ita infici Sunt... fœditas matutina oris, ejus amaror, ~~non~~ nausea, appetitus abolitio sine Causâ, Spontaneus Cum magnâ facilitate vomitus.

Indicantur etiam emetica, quoties lethargique veternosus Sopor discutiendus occurrit. quippè inter vomendi Conatus, totum genus nervosum Succutitur, atq; ita humoribus propulsis resolvuntur infarctus incipientes tum in Cerebro tum in aliis partibus.

Hæc emeticorum utilitas frequentem eorum usum reddidit in appoplexiâ præcipuè Serosa incipiente et morbis veternosis, tum etiam in morbis omnibus qui oriuntur a Saburrâ Seu quos Saburra fovet.

Contraindicantur emetica per graviditatem, debilitatem virium, phtisicam aut hæmoptoicam pulmonum labem, fluxum muliebrem immoderatum, hernias et inflammatoriam

viscerum dispositionem ac febrim gravem.
itaque in dictis Casibus ad purgantia potius
Confugiendum est, si Stomachus pravis
Succis redundet.

purgantia autem innumera plurima
Suppetunt ideò ad varias Classes revocantur.
1°. lenia quæ etiam dicuntur minorativa.
2°. fortia quæ Catthartica. 3°. fortiora et fortis-
sima quæ mochlica et drastica.

minorativa st decoctum aut Syrupus
florum persicæ, Cassia, manna et tamarindi.

Catthartica st: Senna et folliculi Sennæ
rhabarbarum.

fortiora st jalappa, baccæ rhamni
Catthartici. ad hanc Classem referuntur multæ
Compositiones et hisce medicamentis præparatæ...
... electuarium lenitivum, diaphœnix,
diaprunum, Catholicum, tabella diacarthami,
decitro. Sales ferè omnes qui mediocri dosi
leniter, fortiori autem sat validè Corpus
evacuant. hi autem Sales st tartarum vitriolatum,

Sal glaüberi, Sal epsomiense, Sal vegetale et Sal de la rochelle rupellianum.

Fortissima purgantia sunt Scammonium, turpetum, aloë, gummigutta, Colocynthis, Hellebori radix, Cortex medius Sambuci et multæ ex his pharmacis præparatæ Compositiones; quales sunt ~~trochi~~ trochisti alhandam, Hiera-picra.

indicantur purgantia in genere, quoties inculcantur in intestinis Cruda, vitiosa, putrida materia quæ, si transirent intrà massam Sanguineam, mox eam inficerent. indicantur etiam quoties bilis Secretio sti-mulanda et revellendi e Cerebro humores qui morbum veternosum intentarent.

Contra indicantur purgantia ac præcipuè fortiora per debilitatem virium, dissolutionem Sanguinis, inflammationem viscerum et hæmorrhagiæ Cujuslibet periculum. in his verò Casibus longè minus timendum est ab effectu lenium purgantium. Si itaq; Signa

Cachochiliam maximam Commonstrent, tunc hac Solummodo usurpanda Sunt.

Signa autem quæ Cachochiliam in intestinis hærentem demonstrant. — flatus, borborigmi, alvi fluxus non serosus, linguæ fœtiditas, oris amaror, appetitus languens.

Diaphoretica et Sudorifica tertiam evacuantium Classem Constituunt. diaphoretica insensilem perspirationem, Sudorifica Sudorem Copiosius Creduntur excitare. at verò nequaquam existimandum est certos esse diaphoreticorum aut Sudorificorum effectus, quippe Sæpius frustrà præscribuntur et nullum Sudorem, perspirationem nullam, etsi largè Compotata, provocant.

Actio eorum medicamentorum videtur Consistere in eo quod Sanguini Commixta vasorum parietes Stimulent, undè Circulatio validior. porrò Circulatione auctâ non rarò Contingit et Sudor Copiosus dimanet.

Hunc Sudorem toties experiuntur qui duris incumbunt laborib; ; quia tunc Cordis et vasorum actio in his Casibus longè validior est.

Sed 1°. Circulationem pleraque &c iis quæ Sudorifica dicuntur aut diaphoretica parum promovent. 2°. ut Sudor fluat et perspiratio, requiritur etiam ut Cutis laxa sit; ubi in minimum Corrugata est, tum pori ejus vix ullum humorem permeare possunt licet Circulatio sit validissima: quod quidem in exetirmo febrium nimis Commune est.

Diaphoretica et Sudorifica quæ solent a medicis exasperari, sunt.. guaiacum, Salsa parilla, ~~tur~~ Squine China et Sassaphras. hæc quatuor ex Calidis regionib; deferuntur. Buxi lignum, radices lappæ, angelicæ et imperatoriæ in nostris regionib; reperiuntur et priorum virtutem habere Creduntur.

Medici olim Vim magnam arbitrabantur inesse aquis distillatis ulmariæ, Cardui benedicti et aliorum herbarum quæ odore Carent. at observatio ratione illustrata docuit nullam

omninò qualitatem, præter vim aquæ Commu-
nem, iis Contineri. aquæ distillatæ herbarum,
quæ Spiritibus aromaticis divites Sunt, Sanguinem
potenter movent, ideòq; inter diaphoretica
aut Sudorifica maximè efficatia possent
recenseri; Si ad pellendum Sudorem Solum
Sufficeret Circulationis augmentum. Sed
jam dixi Cutis laxitatem adhuc necessariam
esse; itaq; quoties Sudor indicatur alia metho-
dus usurpari pt, quam Semper Successus
Comitatur: nempè æger vaporibus aquæ tepidæ
ità expollendus est ut Caput Solum a vaporib;
liberum. quo facto brevi æger Sudoribus undi-
que diffluit, atque intrà horam, aut etiam
Semihorium, quantitas Sudoris tanta est ut
vires ægrum linquerent, nisi prudenter lecto
Calido Se Committeret, in quo etiam per aliquot
horas licet minus Copiosè perspirat.

Ad Classem Sudorificorum revocantur a
quibusdam alkalia volatilia et aromata
quæ ad tonicorum Classem, ut jam diximus,
pertinent etiam.

indicantur sudorifica in morbis in quibus natura Crisim per sudores molitur. sed si febris adsit, sudorifica quæ sanguinem movent nequaquam possunt adhiberi. in variolis incipientibus aut retropulsis per febris defectum, theriaca et Compositiones ex aromatis Conflatæ Cum successu adhibentur. tandem Conveniunt in morbis qui a transpiratione suppressâ oriuntur, ac potissimum in rheumatismo frigido Cujus Causa ab impeditâ perspiratione, deducenda est.

Diuretica ea sunt quæ Copiosiorem urinæ secretionem quæ in renibus producunt. horum agendi modus duplex pt distingui. 1o. diureticorum vice funguntur sudorifica quæ sanguinem movent et sudorem non possunt provocare propter Cutem nimis Constrictam. itaq; ad priorem hanc Classem omnia aromata. omnia Calefacientia revocari possunt. eo modo videntur actionem suam absolvere, radices eringii, apii, petroselini, quæ inter diuretica

minuerari solent.

2°. negari non p^t plura esse medicamenta quæ analogiam satis manifestam habent cum urinæ viis. Sic Cantharides cuti applicatæ aut etiam mediocri dosi intra stomachum ingestæ, præter urinæ vias corporis alias partes non afficiunt. ideò vesicantia cuti applicata sæpè urinæ vias inflammant, illæsis aliis partibus. imò sufficit Cantharides intrà Chartam involutas propè cutim gestasse, ut idem succedat eventus. therebintina et asparagi turiones (jeunes pousses) sensibili etiam modo urinas alterant, cæteris humoribus non mutatis: therebintina in lotio violæ odorem conciliat. asparagi turiones odorem fætidum ipsi impertiuntur.

manifestum est igitur analogiam ~~quamdam~~ reperiri inter urinæ vias et quædam medicamenta. porrò facilis est hujus phænomeni applicatio, si attendatur partem serosam sanguinis quæ lotium suppeditat

Solam aptam esse dissolvendis certis Salibus. quemadmodum in Chimiâ videmus et metalla et cæteras substantias propriis solvi menstruis et hoc etiam in humano Corpore observatur neque enim bene dissolvuntur Sales aut in rubrâ parte Sanguinis aut in bile aut in aliis humoribus prolet Serosos. Cum igitur pars hæc Serosa Sanguinis secernatur in renibus, quandò Salibus aut partibus acribus fœta est, parietes internos renum stimulat, undè major hujus humoris sequitur secretio.

Ad Classem medicamentorum quæ eo modo diuresim operantur revocari possunt sequentia.

1°. Sales acidi alkalini et neutri. Sales acidi sunt acidum vitriolicum, nitrosum et marinum quæ propter nimiam acrimoniam cum magnâ aquæ copiâ maritari debent. Succi limonum aurantiorum, Cremor tartari minorem habent acrimoniam et majori copia possunt prescribi. Sales alkalini herbarum quæ combustæ sunt ac potissimum genistæ et fabarum proinquè commendantur

ab auctoribus, sed tamen non superant vires salis alkalini vulgaris qui itaq; cum eod. successu sufficienti aquæ copiâ dissolutus prescribi potest. Sales neutri ac præcipuè nitrum diuretica virtute se commendant. Sales quidem in genere omnes vim diureticam exercent si mediocri dosi prescribantur, at dosi fortiori alvum movent; nitrum verò, etsi magnâ dosi, alvum vix movet et sæpius ad urinæ vias defertur.

2°. herbæ salibus ac præcipuè nitro plurimis refertæ borrago, buglossum, parietaria.

3°. tandem radices pareiræ bravæ, scillæ, calcitrapæ, asparagi, fructus alkekingi, mille pedes. rarius prescribuntur cantarides internè quia vim nimis irritantem exercent.

Indicantur diuretica in morbis in quib. natura crises molitur per urinas, aut qui pendent ab urinæ suppressione propter debilitatam renum et nimis tardam actionem

ad Secretionis opus. ~~Ha~~

Hae ultima sane regula maximam attentionem meretur in praxi. Suppressio in urinae pt oriri a pluribus aliis Causis. Sic inflammatio qualibet renum, Sphincteris vesicae, partium perinee adjacentium; Herniae ~~et alii tumores~~ pondus fetus in graviditate, phymosis et alii ~~tumo~~ tumores, quot quot Canalem possunt ita Comprimere ut urina transire non possit. Convulsiva horumce organorum Contractio; Calculi, grumi Sanguinis, materies purulenta, pituita mucosa in renibus in vesicâ; paralysis etiam vesicae totidem et Causae quae impedire possunt quominus urina effluat. porrò ne ullus quidem Sanamentis dixerit, diuretica in his Casibus Conducere. Sed in hydrope leucophlegmatiâ et Similibus morbis in quibus Signa omnia laxitatem et atoniam renum indicant diuretica optimè Conveniunt.

ERRHINA quae sternutationem excitando pituitam educunt e naribus et medicamenta

acria quæ inter inspirandum attracta mem
branam narium internam stimulant et
vellicant, unde irritatio quâ sternutatio
et secretio uberior pituitosi humoris producitur.
omnia acria ac potissimum odorata vim
errhinam exerunt maximè in non assue
tis, talia sunt tabacum, Betonica, Salvia,
majorana, pyretri radix, hellebori, eu
phorbium, piper, Zinziber, succi beta
Cyclaminis et aliæ quælibet acria cujuslibet
generis.

Indicantur errhina quoties aut ster
nutationem provitare, aut fluxum ~~pitui~~ pitui
tæ uberiorem trahere e naribus conducit.
porrò in morbis soporosis sternutatio com-
motionem producit cujus effectu quandoque
cerebrum liberatur ab infarciente pituitâ
quæ causa soporis erat. 2o. in morbis catarrosis
absq; ~~ë~~ inflammatione Errhina etiam cum
fructu usurpantur.

Sialagoga quæ salivam educunt

non debent distingui a medicamentis quæ vocantur apophlegmatisantia. duplicis et generis vel in ore Conteruntur et tum vim irritantem exercitando salivam exprimunt Copiosam. itaque omnia et Caria omnia erhina ore Contrita qualitatem quoque habent sialagogam. radix pyretri, staphy-sagria piper, zinziber &c eund. planè effectum irritantem exercent in ore quem in naribus exercere diximus et Cum eodem humoris qui in ea parte secernitur affluxu.

in altera Classe medicamentorum quæ salivam educunt solus Continetur mercurius, qui sive unguenti formâ Cuti applicatus fuerit, sive in vapores redactus per poros pēntraverit, sive dissolutus et pilularum formâ internè ab ægris fuerit assumptus, semper tamen ad massam sanguinis develitur et nisi per alterius medicamenti diversam qualitatem habentis aut per peculiarem ægri temperiem solita ejus actio immutetur ad oris partes secretoria—

phlogosin inibit et Salivationem Copiosam producit.

Nondum hucusque innotuit qua ratione effectum hunc Sortiretur mercurius. probabile est tamen ejus globulos facilius jungi et maritari Cum Salivâ quam Cum aliis humoribus unde fit ut Cum eâ junctus in Saliva Coles irritationem proritet quâ in Salivation ptyalismus producitur. opinionem hanc aliquatenus probare videtur experientia quâ mercurius Cum Salivâ Subactus Solvitur, atq;, ut more chimico loquar, extinguitur. frustra autem mercurium ita Cum aliis humoribus miscere et extinguere tentaretur.

Indicantur Sialagoga prioris ordinis — in morbis qui pendent a Congestione pituita in partibus quæ ori vicinæ Sunt. itaq; quando dolor dentium, Catharri immo anginæ et affectus Soporosi absque inflammatione Sunt et oriuntur a depos decubitu humoris viscosi Sine febre et Calore partem occupantes, Sialagogâ hæc optime Cum Successu prascribuntur.

nocerent verò si inflammatio adesset quia irritatio certè augeret inflammationem.

indicatur mercurius in morbis cutaneis qui inflammationem magnam comitem non habent, et præcipue in morbis venereis. sed cum mercurius possit etiam sine salivatione curam horumce morborum absolvere, non pertinet ad caput præsens enarratio ejus qualitatum.

Emmenagoga ea sunt medicamenta quæ fluxum muliebrem vel lochia post partum imò fœtûs exclusionem provitant. nulla autem sunt emmenagoga quæ certum habeant effectum; imò varios inter morbos vix ullus est qui pertinaciùs resistat medicamentis quam suppressio menstruorum. ratio est quod hic morbus a diversis imò ab oppositis causis oriri possit, quæ signis propriis non satis distinguuntur. sæpè suppressio menstruorum pendet a sanguine spissiori qui per solita secretoria permeare nequit; quandoquè idem morbus pendet

pendet a debilitate Circulationis unde fit Sanguis non satis pellatur fortiter ut vasa uteri distendat et per ea liberè fluat. quandoque pendet Suppressio ~~et~~ ex eo quod vasa uteri nimium tensa sunt, ideo ut vires Cordis pellendo Sanguinem non possunt superare resistentiam quam eadem vasa nimium tensa opponunt.

porrò 1o. Si Suppressio Cattameniorum pendeat ob humorum spissitudine et viscositate Curatio omnino petenda est a remediis quæ aperientia vocantur et de quib; suprà egimus, pluribus; ex iis, quæ Chlorosi laborant puellis ~~Cattamenia~~ catamenia non fluunt, aut malè, quia earum Chylus in Sanguinem vix mutatur et pristinam indolem Chyli cum Sanguis retineat, Crassior est quam ut per minima vasa queat permeare. itaq; aperientia maximo cum fructu in iis Casibus prœscribuntur. Sed præter Spissitudinem humorum debilitas Circulationis sæpè ad eumdem morbum fovendum Concurrit.

2o. itaq; Si adsit hæc Circulationis debilitas, tum Causa hujus inquirenda sunt.. plethora:

nempè, et defectus boni Sanguinis debilitati Huic aequè locum dare possunt.

Si plethora id est redundantia boni Sanguinis ita vasa opprimat et Circulationi liberè fieri non possit, venae Sectio Sanè praecipuum est remedium ut Sanguis Superfluus auferatur, et dein dieta tenuis et exercitium moderatum Curam absolvunt. Hoc plethorae vitio laborant puellae vegetae quae optimis et Copiosis utuntur alimentis quoties Solitis exercitiis abstinent.

Si econtrà inopia boni Sanguinis ita debilitet vasa ut pauci Spiritus in Cerebro Secernantur atq; adeò Circulatio lentior et tardior Sit, atq; hinc Cathamenia fluere non possent, tunc restaurantia et analeptica Conveniunt. Sic iis puellis quae hamorrhagias Copiosas expertae Sunt, Sive Sanguis per nares pulmonem aut vulnus eruperit, Sive Convalescentibus post largas venae Sectiones tum et nutricibus quib; Suppressio Cathameniorum morbum Creat, alimenta optimi Succi et facilè digerenda plus prosunt quam aliud

quodlibet medicamentum emmenagogum.

3º. Si ita tensæ sint fibræ uteri ut resistentia quam opponunt superari non possit a Cordis viribus, sive nativa sit rigiditas, sive Spasmodica Contractio; semper tamen semicupia, demibains vapores humidi, fomenta emollientia, anodyna et antispasmodica cum successu usurpantur. Hæc autem medicamenta continentur potissimum in Classe medicamentorum quæ vocantur relaxantia et de quib; suprà egimus.

Quæ cum ita sint, patet medicamenta emmenagoga peculiaria et specifica omninò non dari; atq; ea ex variis petenda esse Classibus pro varia Causa suppressionis. non parum quippe nocerent medicamenta tonica in suppressione quæ penderet a tensione nimiâ fibrarum et sic de Cæteris. Hæc sanè est ratio Cur D. Sauvage in suo excellenti tractatu de Classibus morborum sub peculiari titulo de suppressione mensium non tractaverit, sed sub titulo aliorum morborum; ut pote cujus Curatio ead. est ac morborum qui eam producunt

Bechica vocantur ea medicamenta quæ sputorum excretionem e pulmonibus provocant. excretio fit ex pectoribus, undè vocatur expectoria. Sputa autem constant ex humore bronchiis secreto, qui ideo bronchialis appellatur. et vix differt a muco narium. medicamenta quæ hujus humoris expectorationem provocant, duplicis sunt generis; vel ea in vapores rediguntur et inter inspirandum ad bronchia perveniunt, vel deglutiuntur et e stomacho deferuntur ad massam sanguineam et ad pulmones.

in priori classe vix pauca continentur medicamenta, quia nempè bronchia et tracheæ interior superficies, sensu ita exquisito gaudent ut fumi et vapores tussim violentam soleant excitare, cujus effectu sputa quidem ejiciuntur, sed simul accersentur convulsivè musculorum pectoralium convulsationes priori morbo longè graviores. rarò igitur talia bechica licet efficacissima sint, prescribuntur a medicis. excipiendi tamen vapores aquei et balsamici qui quandoque usurpantur, invaluit etiam per annos aliquot

usus ægros in stabulis reponendi unà cum vaccis, ut aër plenus hisce vaporibus qui è corpore et pulmonib; vaccarum exhalant. pervenire posset inter inspirandum ad ægrotantium pulmones, et sputationem promoveret. hoc autem remedium celebratum a D. pomé. jam ferè omninò negligitur. quia non solum inutile, sed insalubre etiam compertum fuerit.

in 2ª classe continentur medicamenta quæ per oris et ventriculi vias ad massam sanguineam deferuntur, atq; in pulmonib; vim bechicam exercent. si autem ex hac classe excipiantur medicamenta relaxantia de quib; anteà dictum est et quæ potius leniunt tussim quam expectorationem promovent. sola bechica ea erunt quæ leviter irritant fibras et incidunt humores; adeò ut nullum ferè sit medicamentum leviter irritans et incidens, cujus effectu expectorationem promoveatur.

itaq; herbæ aromaticæ, hedera terrestris, marrubium hissopus, apium, radices scillæ, helenii, ari, præparationes ~~salis~~ sulphuris, flores benzoini, mirrha et præcipuè kermes mineralis, inter efficacissima bechica locum habent.

indicantur bechica relaxantia quem-admodum vapores aquei, quoties adest phlogosis. id est calor dolorq; in pectore cum febre et tensione fibrarum relaxatis quippè fibris humor bronchialis naturæ virib; facile ejicitur. si verò collabescant vires et crisi perficiendæ impar natura videatur, tum expectorantia fortiora ex ppone et dosi præscribenda sunt, quæ virium defectui respondeat.

indicantur Bechica aromatica et incidentia &c 4o. aut 5o. die peripneumoniæ veræ, post venæ sectiones celebratur. Cum natura crisim per sputa * molitur et sibi sue vires non sufficiunt. indicantur etiam in asthmate humido et catharris pulmonalib; seu et peripneumonia hiberna quæ senes potissimum et pituitosos hões tempore frigido adoritur.

præter medicamenta quæ vim suam exercent alterando aut evacuando humores, alia adhuc numerantur quæ specifica dicta sunt, quia in specie aliqua morbi convenire creduntur. et non indicationi generali satisfaciunt. horum autem agendi modus nequaquam cognitus est, ad hanc classem pertinent.

1o. febrifuga quæ sunt medicamenta febri curandæ idonea. amara autem in genere, sed potissimum cortex peruvianus seu kinakina morbum hunc debellare existimantur. quidam auctores crediderunt febres intermittentes curari præcipuè per amara quia humor febrilis crassus et viscosus eorum ope inciditur et dissolvitur. alii quia stomachi vires detritæ per febrem eorum medicamentorum ope redintegrantur, atq; adeò digestionibus apprimè restitutis febrem abigi. Sed D. Chartheuser non majorem kinakinæ virtutem tribuendam esse judicat quam aliis amaris modo eorum efficacitas additis quibusd. astringentibus augeatur. utut est consentiunt ferè omnes corticem per. ad abigendas febres intermittentes

~~* ...~~

longè prostantiorem esse... 1°. quoties Stomachus et prima via a Cacochiliâ benè expurgata st. 2°. quoties abdominis Secretoria viscosis humoribus ad obstructionem producendam aptis non infarciuntur. 3°. tandem quandò ad Spasmos nulla observatur proclivitas id est nulla irritabilitas seu in pulsu seu in visceribus observatur. in his Casibus Cætera medicamenta amara ac hypotessimum Cicorium Silvestre, dens leonis et Similia longè magis utilem effectum exerunt. kinakina quidem in dictis Casibus febriles paroxismos Suffocat aut Supprimit sed morbos febre graviores producit quales hydropem Schirros.

2°. Antivenerea medicamenta nulla ferè alia Sunt præter mercurii præparationes quæ omnes luem veneream Sanare possunt, si prudenti manu adhibeantur. de mercurio jam disseruimus Cum de Salivantibus ageretur. verum autem mercurius non Solum luem veneream Sanat Salivationem provitando, sed etiam Sine Salivatione. modus quo mercurius Curam hanc absolvit omninò Cognitus non est. nulla in hypothesis, inter

plures quae ad applicandos hujus medicamenti effectus excogitatae. St. probabilitatis etiam speciem videtur praeferre. praeparationes mercurii ad chemicam pertinent et limites propositi non sinunt, varia luis venereae stadia et indicationes evolvere.

7o. anthelmintica ea sunt quae ad vermes necandos et expellendos usurpantur. etsi verò multae sunt vermium species qui in cerebro, corde, hepate vasis sanguineis vesica &c nidulantur, tamen ars medica contra vermes solummodo qui in stomacho et intestinis haerent remedia utilia proponit. tres autem species vermium sedem hanc humani corporis occupant; lumbrici seu rotundi, cucurbitini seu taenia et ascarides qui propè anum in recto intestino commorantur. hi vermes a D. Linnaeo iidem esse dicuntur ac ii qui in humo terrestri et paludibus degunt. quinque autem medicamentorum genera ad eos enecandos solent usurpari.

primo olea omnia quorum efficacitas in eo videtur consistere quod tracheas occludant

quarum ope vermes aërem inspirandum trahunt. quilibet enim vermis intra oleum statim moritur: et si mergatur tantummodo media pars vermis intrà oleum hæc pars immersa statim motu et sensu aliaq; vita orbatur. hoc incommodum habent olea quod debeant magna copia potari, nempè ad uncias plures si excipiantur olea essentialia. tanta autem dosis stomachum gravat et nauseam parit aut vomitum. huic incommodo occurrit medicus ægro vinum generosum propinando post assumptum quæ quidem prescribendæ ratio successu sæpe non caret.

Secundò, acida quæcumq; ad gratam aciditatem propinata vermes quoque expellunt, sed minorem vim habent quam olea. infantibus succi limonum aut similia acida præscribuntur, quia vix possibile foret ad debitam dosim aliorum anthelminticorum hauriendam eos compellere

tertio, amara et potissimum quæ summo amarore donata et simul cathartica sunt.

itaq; absinthium, semen Contra, aloë, Colocinthis vim maximam habent ad enecandos vermes. horum et acidorum agendi modus non innotescit. Certum est experientia vermes vivere non posse in intestinis eorum, qui bilem summè habent amaram. infantes autem vermibus ~~ideò~~ magis obnoxii sunt quia bilem habent saporis ferè expertem et Chylus eorum semper ad acidam indolem vergit: undè deduci[t] debilem omninò esse vim anthelminticam acidis.

Quartò. mercurii omnes praeparationes vermibus enecandis aptæ sunt. neque earum agendi modus prorsùs Cognoscitur.

Quinto tandem Corallina et pulvis ex vermibus exsiccatis ~~et alii pulveres~~ &c. vim quoque anthelminticam Creduntur habere. eorum autem actio si qua sit ea omninò innota est.

Indicantur anthelmintica quoties infantes, et quandoquè adulti dolores Colici fugaces observantur quibus somnus subitò arcetur,

vultuq; varioq; subita mutatio, pruritus narium, convulsiones insultus epilepsiam mentientes, faeces virescentes, halitus acrimoniam singularem referens, tandem consuetudo vermes ore vel ano ejiciendi.

Anthelmintica autem pro temperamento et viribus aegrotantis varia esse opportet. mercurii itaq; praeparationes et amara Cathartica fortioribus, caetera debilioribus permittuntur.

4º. Carminantia ea dicuntur medicamenta quae flatus et ructus diminuunt. flatuum theoria adeoq; Carminantium actio nondum bene cognita sunt. attamen ab annis aliquot Chimici aërem fixum maximâ copiâ alimentis contineri deprehenderunt. observatione pariter compertum est aërem hunc debili admodùm vinculo cum iisd. jungi, si putrefactionem imperfectam, imo et expediri prorsùs si absolutam experiantur. docuit etiam observatio motum satis levem sufficere ad expediendum hunc aërem qui putrefactioni

incipientis actione nondum quidem a fecibus Chylosis separatus est, sed debiliori vinculo cum iis jungitur. Sic quando agitatur limus fetidus in paludibus stagnans, magna aeris copia erumpit. porrò omnes medici norunt eos hoës flatibus esse obnoxios qui hypochondria-ci vocantur et quorum intestina convulsivis agitantur motibus, aut eos qui bilem amur-cosam, putridam nigram et pessimè olentem rejiciunt.

Ex his igitur Carminantium theoria aliqua-tenus deduci pt. nempè constant partib; aroma-ticis tonicis quae stomachum et intestina leviter irritando vim eorum sistalticam corro-borant; undè flatus ex stomacho deturban-tur atq; indè ad ~~in~~ intestina gracilia, dein ad crassa et tandem foràs successivo car-minantium effectu protruduntur. D. vans-Wieten explicationem hanc suis experimentis sustentavit. quippe in vivis animalib; dissectis vidit dum irritaret leviter intestina, spasmum fieri in loco irritato vel aliquandò in loco

vicino ubi verò dein alio loco similem irritatiunculam faceret, vidit priorem spasmum cessare et ipsi similem in alio loco nasci, undè concludit auctor C. credibile admodum esse omnia illa carminantia remedia in officinis dicta simili ferè modo agere, idest continua et successiva contractione fibrarum ventriculi et intestinorum urgere et premere contenta atq; adeò flatus expellere.

Ad hanc carminantium classem pertinent praecipuè semina herbarum quae umbellifera dicuntur; qualia, anysi, foeniculi, apii, angelicae, imperatoriae, cumini et eorum olea essentialia, quae minima etiam dosi flatus copiosos eliminant. Cetera aromatica simili ferè efficatiâ gaudent.

Male ad carminantium classem revocantur medicamenta quae flatuum evolutionem impediunt. etsi-iis efficatius saepè medentur morbis flatulentis, flatus praepediendo quam expediendo, tandem vox carminantium significat remedium quo flatus ejiciuntur.

itaque medicamenta acida et alia quæ fermentationi et putrefactioni adversantur, medicamenta diluentia quæ inflammatoriam intestinorum dispositionem emendant, antispasmodica quæ convulsiones intestinorum sedare apta sunt, sæpe maximæ sunt utilitatis et flatuum causas tollunt, sed non possunt appellari carminantia.

Indicantur carminantia in colicis flatulentis in quib; nulla febris nullus calor observantur, sed quando ut dictum est flatus de-pendent a putrefactione bilis, acida magis prosunt ~~ets~~ ac præcipue spiritus nitri ad gratam aciditatem dilutus. Si calor et inflammatoria intestinorum dispositio flatibus ortum præbeant, venæ sectio et diluentia præscribenda sunt. Si autem Borborigmi et nativa ægrotantis proclivitas ad convulsiones indicent morbum oriri a spasmis tunc antispasmodica anteponenda sunt.

5°. ~~Quinto~~. Antispasmodica ea st medicamenta quæ spasmis seu convulsionib; medentur. Convulsio seu spasmus est invita et contranaturam

unius aut plurium musculorum Contractio.
Convulsivi motus seu Spasmodici dicuntur Contractiones invitæ musculorum quæ Constantes non sunt et alternis vicibus ~~non~~ revertuntur.

Ut intelligatur aliquatenus Causa Spasmorum seu Convulsionum, scire juvat motum voluntarium et naturalem fieri in humano Corpore ope fibrarum muscularium quæ Contrahuntur; et has fibras Contrahi ope nervorum quæ ad musculos e cerebro seu medulâ Spinali deferuntur. Cum autem experientia docuerit nervos motui musculari excitando statim ineptos fieri si ligati fuerint, hinc plures medici deduxerunt fluidum quoddam fluere intra nervos Cujus influxus Cum per ligaturam prohibeatur jam ad musculos non pervenit, atq; ex hoc fluido intra musculos delato Causam proximam Contractionis muscularis repetunt. etsi huic opinioni adversari videantur exilitas infinita nervorum, in quibus nulla Cavitas etiam ope microscopii observatur et rapiditas

-ritissima motus cujuslibet voluntarii, tamen plerique medici supponunt fluidum nerveum causam esse contractionis muscularis. itaque causa convulsionum est secundum hanc hypotesim irregularis et contra naturam et voluntatis nutum influxus spirituum animalium a nervis in fibras musculares, ut et est. parum refert an illa hypothesis vera aut falsa sit nequaquam in inservit ad dirigendam actionem antispasmodicorum.

Medicamenta antispasmodica ad plures classes revocantur prout agunt somnum provocando aut mederi creduntur convulsionibus antihistericis aut antiepilepticis.

Narcotica vocantur quae convulsiones sistunt somnum advocando. Opium seu succus inspissatus capitum papaveris, solanum et herbae hujus familiae & narcotica st. Sed opium ferè solum in medicinâ ad hunc usum adhibetur. Sunt qui existiment liquidum nerveum a narcoticis inspissari adeò q; fluere non posse per nervos sic q; irregulari spirituum motui occurrere

opinioni huic favere videntur observationes quibus constat Cæcitatem aut Surditatem accessisse, cum Opium oculis aut auribus applicatum fuisset. utut est, usus Opii in medicina maximus est.

indicatur quippè 1° in doloribus spasmodicis id est qui pendent a nervis. in doloribus capitis non eam præstat utilitatem. 2°. in insomniis Opium soporem conciliat turbulentum quidem sed tamen aliquatenus reficientem. 3°. prodest in convulsionibus ac potissimum motibus convulsivis si causa in cerebro non lateat et sola nervorum læsio incusanda videatur.

Contraindicatur Opium 1°. in morbis in quibus Crisis aliqua vel fit vel proxima est nisi Crisis fiat per sudores. opium ēnī omnes secretiones supprimit exceptā diaphoresi. 2° si dolor curandus aut convulsio comitem habeant gravem alicujus partis inflammationem, opium etiam contraindicatur; quippè dolorem inflammatorium dum suffocat, gangrænam lethalem pro inflammatione accersit. 3°. in doloribus arthriticis opium et

Cætera narcotica non porum nocent. Humor iñ morbificus sæpè pessimâ methastasi e loco affecto ad viscera nobiliora defertur, ubi ~~nature~~ longè graviora Symptomata producit. 4º. Si Convulsiones pendeant a Causâ irritante ut a vermibus Stomachum et intestina perforantibus manifestum est Causam hanc prius tollendam esse secus ex Opio nulli boni effectûs expectandi forent.

Antihysterica ea sunt quæ usurpantur Contra affectionem hystericam (gallicè les vapeurs) mal de mere) Hæc affectio est morbus singularis generis Cujus præcipua Symptomata sunt. Convulsiones musculorum laringis et pharingis, diaphragmatis, intestinorum et vasorum sanguineorum. Spasmis harum partium alii plures quandoquè junguntur: sed hi sufficiunt ut morbi Character pateat. ægra propter Spasmodicam Contractionem musculorum laringis et pharingis tumorem quemdam ~~suff~~ quasi suffocatorium in gutture apperitur et deglutire omnino non pt: propter Spasmodicam Contractionem diaphragmatis vinculo ligari se medio in abdomine queritur.

propter Spasmodicam Contractionem intestinorum flatus Copiosos Sursum aut deorsum emittet aut si flatus nequeant erumpere in globum Coacti et ex uno intestino in aliud vi Spasmorum propulsi mobilis Cujusd. molis Sensum in abdomine imprimunt, quem olim medici et hodie mulercula repetunt a motu vago uteri intumescentis. tandem Contractio Convulsiva vasorum Sanguineorum producit aut palpitationes Cordis aut lypothimiam et asphyxiam, aut Secretionem urinæ limpidissimæ Copiosam aut frigus intensum et mortem præsentem quasi intentans.

Affectio hypochondriaca parum ab histericâ differt, præcipua differentia est quod in hac hypochondria idest ventriculus, lien, hepar, potissimum afficiantur et mæror, tristitia, melancholia Convulsiones Comitentur. Contrà in affectione ~~histeri~~ hysthterica sæpe lætitia, sed semper summa animæ Sensibilitas Convulsiones Comitetur.

Medici plures Cùm morbum hunc artis opprobrium esse adimadverterent et frustra

usurpari remedia quæ majorem nacta erant Celebritatem, Causam horumce morborum imò et remedia facile judicaverunt nondum Satis esse Cognita et hancce histericarum mulierum et hypochondriacorum Sensibilitatem à tensione nervorum oriundam esse Cum æstimarent, balnea, Copiosas potus aquæ, jusculi gallinacei Seri lactis et diætam relaxantem Commendaverunt. D. pomme integrum de his remediis tractatum edidit, nec Caruit Successu ejus methodus. attamen fatendum est hystericam affectionem et hypochondriacam Sæpè oriri a Causis quib; Sola relaxantia non occurrunt. Sic Chlorosis, Suppressio Catameniorum, infarcta ovaria, retensio Seminis acris, acrimonia fluoris albi, difficilis eruptio menstruorum, uterum irritantia, vermes in Stomacho et intestinis, humor atrabilarius in liene, hepate retentus, Chylus crudum olens in Stomacho totidem et Causæ tum affectionis hystericæ tum hypochondriacæ, quib; mederi non possunt Sola balnea et relaxantia. itaq; quantum

fieri pt medicus Causam Scrutari debet ut ea Cognita propriam medelam afferat.

Caterum Causa morbi Sæpè in obscuro latet nec remediis relaxantibus et balneis cedit. tunc medicus ad generalia medicamenta recurrit. medicamenta magis Celebrata Sunt aqua distillata florum aurantii, aqua distillata melissæ, Spiritus volatilis Cornu Cervi, quæ intra paroxismum propinari Solent Cum dosi aliquâ opii, extra paroxismum Commendantur, Castoreum oppoponax; Sagapenum, mirrha, assa fætida Sed hæc magis prosunt quando morbus oritur ab obstructionibus uteri et balnea prius usurpata Sunt. Caterum hic morbus Sæpè omnibus remediis resistit.

Antiepyleptica ea Sunt medicamenta quæ epilepsiæ aut morbis Convulsivis ejusdem generis mederi Creduntur.

epilepsia vocatur abolitio Sensuum Subita Cum agitatione Spasmodica variorum

musculorum.

tetanus vocatur rigiditas spasmodica trunci et ferè totius Corporis Cum respiratione saepius laboriosa.

Si Convulsio Corpus antrorsum flectat, dicitur Emprosthotonos, opistotonos. Caeterum epileptia inter morbos Convulsivos frequentissima est et ad eam Sanandam medici nil non tentaverunt. observaverunt 1°. epileptiam produci saepe a duabus Causis, quarum una intra Cerebrum, altera haerebat extra Cerebrum. Sic observaverunt irritationem nervorum quamlibet, si foret violenta epilepsiae producendae parem esse. vermes intestina perforantes, humor acris uterum stimulans vulnera nervos afficientia febrilis humoris decubitus &c totidem sunt Causae quae epilepsiam accercere possunt. et Cum Causae illae extrà Cerebrum haereant epilepsia vocatur Symptomatica et facilè Curatur ubi remedia hisce morbis propria prudenter adhibita sunt.

At verò pariter observaverunt medici aliam esse epilepsiae Causam quae Cum in Cerebro sedem suam habeat, unde tolli non pt morbum hunc

pertinacissimum efecit. epileptia hæc vocatur idio-pathica et facile a Simpthomatica distinguitur quia nempe pertinaciter et statis temporibus per totum vitæ Cursum recrudescit (revient) et quia post paroxismum epilepticum doloris profundi Sensus in incephalo remanet.

Docuit autem Anatome horum ce epilepticorum, Causam hujus morbi variam omninò fuisse. etenim aperto eorum post mortem Cerebro inventæ sunt dilatationes aneurismaticæ in arteriis, varicosæ in Sinubus, vasa lymphatica summe dilatata et hydatides, tubercula juxta Sinus Cerebri dura, globosa; atheromata, steatomata (corpus de differentes natures), meliceridæ et varii nodi in meningibus, polyposæ Concretiones in Sinubus; exostoses in interiori Cranii tablato; Seri Collectio in ventriculis Cerebri; Suppuratio in incephalo latens, vermes et ossicula et alia quæ apud Boerrhavium aphorismo 1071 videre est.

porrò quis medius Causas hasce ~~et~~ assequi, aut quis etiam iis Causis Cognitis propriam medelam afferre pt.? medicamenta igitur quæ vocantur antiepileptica rarò morbum hunc sanare obser

-vantur etsi quandoque utilia fuer^{int} forte quandò morbus pendebat a sanguine spissiori simul et atonia quorumd. vasorum cerebri.

Ut ut est antiepileptica magis celebrata est radix valerianæ sylvestris, radix pæoniæ, flores gallii, primulæ veris, lilii convallium, tiliæ (tilleul), viscum, ungula alcis (la corne de pied d'élan), aqua distillata cerasorum nigrorum, pulvis deguttata. Laudatur præ cæteris oleum animale Dippelii, cujus tamen remedii utilitas non major est quam animorum et cujus pretium maximum est.

Observandum est Cl. viros Boerrhave et vanswieten adeò parum adhibuisse fidei hisce medicamentis ut ea recensere non dignarentur.

68 Antiscorbutica ea sunt medicamenta quæ scorbuto medentur. hæc autem varia esse debent pro varia morbi indole et gravitate simptomatum. præcipua simptomata satis indicant scorbutum definiri posse... cachecticum corporis habitum cum [illegible] debilitate fatigationis sensu, fætore oris, gengivarum tumore inflammatorio facile ad putredinem vergente, laxitate dentium et maculis nigris in diversis corporis partibus.

Causa proxima est singularis degeneratio

Sanguinis Cujus pars Serosa est, pars rubra tenuior et praeter modum dissoluta. Si Causa remota inquirantur principium Crassitiei deducendum videtur ex variis obstructionibus. ratio autem Cur pars rubra nimis dissoluta Sit repeti debet ex eo quod vitiatis Secretionibus varia recrementa et excrementa massam Sanguineam infecerint et Corruptionis putredinis q; non mediocrem labem Communicaverint.

Ex his itaque apparet aliam esse indicationem si Crassities Sola incusanda Sit; aliam si putredo magna Sanguinis rubram partem dissolverit. morbus incipiens, pigritia magna torpor insolitus, fatigatio, ambulandi difficultas primum Statum denotant Cui Curando Satis faciunt aperientia acria et incidentia.

Fœtor oris, putredo gengivarum macula nigra, hemorrhagia ad minimam Causam revertentes dolores acuti, urina odor gravissimus alterum Statum denotant Cui Satis faciunt praecipuè medicamenta antiputrida ac potissimum acida remedia etiam quae acrimonia

adversantur Cum fructu usurpari possunt.

At verò Causæ illæ Scorbuti etsi videntur prorsùs Contrariæ tamen sæpè in eodem ægro tantæ observantur: atq; adeò Contradictoriæ veluti indicationes ad implendæ occurrunt. etenim incidentia et acria quæ medentur nimiæ Crassitiei partis serosæ, rubram partem Sanguinis magis ac magis dissolvunt. et Contra quæ firmitatem majorem huic parti rubræ Conciliare possunt, nimiam augent Spissitudinem Serosæ partis. in quibusd. autem herbis, Succos natura infudit qui Specifica virtute donati in utroq; Casu videntur prodesse.

incidentia et acria quæ peculiariter vitio Crassitiei Corrigendo ~~apple~~ apta observantur, Sunt aperientia dequib; Suprà diximus; nempe eo tendere debet medicus in hoc morbo ut vasorum obstructiones reserentur et restituantur Secretiones. herba amara, dens leonis, Cichorium Sylvestre, radix enulæ helenii, lappa, absinthium fumaria, menianthes, maximâ Cum utilitate adhibentur. in primo Casu. quandoquè etiam.

ad acriora recurrendum est si obstructiones graviores fuerint. itaq; sedum acre minus, radices ari, scilla, sal tartari fixum et similia in hoc morbi stadio summopere prosunt.

Si autem symptomata putredinem potius quam spissitudinem indicent, acida vegetalia potissimum indicantur jusculum ex acetosa, acetosella; succi limonum, aurantiorum citreorum eo majorem afferunt utilitatem quo saporem magis acidum possident. serum lactis acidum, lac ebutiratum, acetum, cremor tartari etiam cum fructu in his casibus usurpantur. interea aeger alimentis vegetabilibus, quantum fieri pt nutriri debet. fructus horei acidi ~~dulcibus~~, grossulario, cerasi per astatem. per hyemen vero gelatina ribesiorum cerasiorum, cidoniorum pomorum; mala acida cocta cum saccharo, cibum suppeditant carnibus longè anteponendum. sic etiam acida mineralia ac praecipuè acidum marinum sufficienti copiâ aqua dilutum exhibent gargarisma putredini gengivarum corrigendo summe idoneum. Cerevisia pro

potu optima est.

Si Symptomata putredinis cum symptomatis nimiæ crassitiei concurrant, tunc alternis vicibus remedia varia proscribenda sunt interim prosunt ferè in omnibus casibus ea quæ vocantur specifica et ex classe herbarum flore cruciformi desu-
-muntur. Crambe, thlaspi, nasturtium, cochlearia lepidium, brassica, sisimbrium, eruca, sinapi erysimum, rapa, raphanus, raphanus rusticanus quocunq; modo exhibita ferè semper bonos effec-
-tus operunt. Cæterùm ratio habenda est causa-
-rum, quæ scorbuto præbuerunt originem.
Sic nautæ qui per longas navigationes alimentis solitis semiputridis usi scorbutum contraxere curantur ope alimentorum dulcium recentium dulcium vegetabilium. quibus äer frigidus regio humida scorbuti causa fuit prodest mutatio loci äer siccus et calidus. qui in morbum inci-
-derunt propter vitam nimis sedentariam exercitiis indulgere debent.

7° antiseptica in genere dicuntur medicamenta

quæ aut putrefactionem arcere aut inceptam retardare et Delere aut provectam demum valent Corrigere. Sic antiseptica dicuntur medicamenta ea quibus utuntur ægyptii ad Condienda Cadavera ne putredinem Contrahant. nos verò antiSeptica Consideramus Solummodò quatenus putredinem nascentem aut natam in Humano Corpore Curare possunt. triplex autem ~~est~~ Species putredinis in Humano Corpore observatur altera frequentior quæ gangræna aut Sphacelus, est mors unius partis. aliæ Species pendent a putrefactione Humorum, quæ si prompta Sit Solet febrem putridam aut diarrheam ~~—~~ dysenteriam ve putridam excitare. Si lenta Sit Scorbutum advocat. varia autem antiseptica in variis Casibus usurpantur.

In gangræna plures St gradus pluraq; remedia. Si pars nondum perfecte mortua Sit adest adhuc aliquis Calor aliqua Sensibilitas et tunc putrefactio ferè nulla est atq; adeò parum prosunt antiSeptica. Sed quandò Calor

lividus, griseus, nigricans, fætor Cadaverosus Cum frigore et Sensûs abolitione Concurrunt, tum anti-Septica maximè necessaria Sunt ut præcaveantur progressus morbi et Celere Contagium quo afficerentur vicinæ partes. itaq; Sublatis Causis quibus gangrena fovetur ut et tumor infarctus partis usurpari possunt Cum fructu Sequentia anti-Septica

Acida qualia Sunt 🜔 🜕 🜖, acetum, Salia neutra ac præcipuè Sal ammoniacum. resinæ, Balsama, myrrha, aloë, Camphora, Styrax. Spiritus vini et aqua vitæ tandem Salia Caustica ex acidis mineralibus Cum metallicis Substantiis ac potissimum Solutio mercurii in acido nitroso aqua phagedenica quæ Sublimatum Corrosivum per Calcem aliquatenus emendatum Continet. laudatur etiam Kinakina ~~exerte~~ très fort partibus gangrænosis applicatus.

in febribus putridis diarrhæa putrida aut dysenteria ejusd. generis acida præcipuè usur-pantur; quia nempè febrem imminuunt

simul ac adversantur putrefactioni interne etiam kinakina prescribitur cum fructu modo convulsiva fibrarum dispositio seu ut vocant erhetismus non prohibeat tunc sæpius cum acidis maritatur.

At ut sit plura occurrunt in hisce morbis symptomata quæ a putrefactione prorsus diversa sunt et propriam exigunt medelam. sufficiant hæc ad exhibendas indicationes quæ in morbis præcipuè adimplenda occurrunt itaque sit.

§ 7us

De simplicibus medicamentis

Cum per temporis angustias non liceat cujuslibet medicamenti virtutes historiam et originem enumerare, de classibus solum generalia quædam premittere animus est, cathalogum dein adjiciam medicamentorum quæ ad classem præfatam pertinebunt. multa quidem ex hisce medicamentis inutilia sunt sed adhuc aliquas compositiones ingrediantur, et codex parisinus ea recensuerit

non deuret ea protermittere.

Classis 1a

De aquâ

Aqua sanè est remedium maxime utilitatis, quo humores crassiores diluuntur, fibræ nimium tensæ relaxantur, sales massam sanguinis nimia dosi inficientes dissolvuntur et per urinæ aut sudoris vias eliminantur. Cæteras qualitates apud hoffmannum carthenseos, videre est. laudatur aqua pluvialis ut pote magis pura dein fluviatilis. in nostrâ regione fontana et putealis satis bonæ sunt. recensentur etiam in codice parisino ros et aquæ minerales. si autem rori aliqua virtus medica accedat certè aliis principiis quam aqueo tribuenda est. nemo autem ignorat aquas minerales variis qualitatibus donari pro varia natura mineralium quibus facta sunt.

Classis 2a

de terris

terrarum omnes species in forum medicum a medicis introducta sunt.

1°. in in variis Compositionibus adhuc usurpantur Lapides vitrescentes, quorum Certe nulla omnino est vis medica. hoc satis arguitur per experientiam simul et rationem tantam in est horumce lapidum durities, tam firma est et solida natura ut ope ferri in pulverem Comminui vix possint et omnibus solventibus immersi nullam alterationem subeant. ad hanc Classem pertinent . . .

Lapis lasuli.

armenius lapis; molochytes

hyberrinus lapis.

Cornalina sive Corneolus

Crystallus montana

hyacinthus lapis. orient. nostras et mont.

granatus lapis

Smaragdus lapis. (emeraude

topazius lapis (la topaze

Sapphyrus lapis (le Saphir

rubinus lapis. (rubis

2°. terra argillosa ad usus quoque medicos

applicatæ sunt at non feliciori successu. quædam tamen ex iis laudatæ st a D. vanswieten qui astringendi virtutem in bolo armena non medio-crem in esse asperiit. sed virtus astringens certe debetur vitriolo aut aluminii quæ non rarò in terris argillosis continentur. ad classem memoratam pertinent. . .

Argilla
bolus { rubra nostra, ~~[illegible]~~ armena, seu orienta.
Cimolia
melitea terra
terra lemnia
lateres { les briques
pumex { la pierre ponce

3° terræ calcariæ seu

absorbentes quæ acidis facile sol-vuntur vim non mediocrem habent ad corrigendam acrimoniam acidam qua frequenter laborant infantes pueri, puellæ chloroticæ, hypochondriaci. D. pringle observavit etiam terras hasce mixtas cum substantiis ad fermentationem putridam idoneis, earum putrefactioni accelerandæ, maximè aptas esse.

F

itaq; non sine ratione Credimus eas terras absorbentes, ideò puellas Chloroticas, quæ acidis laborant in earum Corporibus motum intestinum fermentationis juvant.

Notandum est alvum quandoque laxari ab hisce terreis, ratio est, quod acida in ventriculo et intestinis Contenta Cum hisce terreis ~~ju~~ miscentur et efforment substantiam salinam irritantem et Catharticam. hoc præcipuè verum est de magnesia. terræ absorbentes magis Celebratæ sunt. - ~~mae~~ -

magnesia quæ videtur esse terra peculiaris generis.
Oculi Cancrorum.
Corallium.
Corallina.
testæ ostrearum,
putamina ovorum.
os sepiæ.
lapides percharum &c. &c. et aliorum piscium
Conchæ omnes tum marinæ tum fluviatiles.
margaritæ.
minus hodiè usitatæ sunt terræ sequentes.
osteocolla lapis.
marga.

agaricus mineralis: qui etiam vocatur medulla Saxi et lac lunæ.
Lapis judaïcus.
lapis lyncis seu belemnites.
Creta.

nullam omnino vim medicam habent terræ absorbentes gelatinosis succis imbutæ, nisi forte quasd. gelatinæ partes suppeditent nutrientes et demulcentes. ad hanc Classem pertinent....
ungula alcis.
Cranium humanum.
ebur.
os de Corde Cervi.
bezoar orientale.

terræ suprà memoratæ diversas omninò vir-tutes obtinent si magnam violentiam ignis exper-tæ fuerint. mutantur quippè in Calcem aut saltem plurimæ ex iis. porro Calx alcalium fixorum multas habet proprietates acrimoniam de-urentem vim antiacidam &c cad. Scrophulis arthritidi eodem modo affert auxilium ac afferunt alcalia.

Classis 3a
De acidis.

Acida medicamenta ea sunt quæ sapore proprio

Satis noto se Commendant. Charta Carulea aut Syrupo violaceo Colorem rubrum impertiuntur effervescunt Cum Salibus alcalinis terris absorbentibus &c et Sales neutros Cum iis generant. in Humano Corpore motum putrefactionis moranter atq; intra debitos limites illum Coercens si nimius sit. Caterum acida non Consintrata sed Sufficienti Copiâ aquæ dilui debent, ut Sapor leniter acidus Sentiatur quemadmodum in aurantiis et fructibus acidis se manifestat; ~~Sapo~~ Senis Concretionem Humorum et dissolutionem Solidarum partium producerent. ad Classem acidorum pertinent tria acida mineralia Scilicet.

acidum vitriolicum.
acidum nitrosum.
acidum marinum.
acida quæ per fermentationem producuntur sunt. . . .
Cremor tartari.
acetum.
Serum lactis acidum aut Serum lactis ebutirati.

ad eand. Classem pertinent acida vegetalia qualia sunt Succi. . .
aurantiorum.
Citreorum.

limonum.
Cerasorum.
grossularia.
Berberis.
tamarindorum.
acetosa.
acetosella (alleluja
agresta seu omphastium le verjus. &c &c

Classis 4a

De

Salibus alkalinis tum fixis tum volatilibus.

Salia alcalia proprietates habent proprietatibus acidorum contrarias. Saporem habent acrem et quasi putridum. Syrupo violaceo viridem colorem conciliant et chartam per acida in colorem rubrum mutatam caeruleo ut prius erat colore tingunt. id est destruunt effectum acidorum. Cum acidis effervescunt et junguntur et salibus neutris originem praebent, id est salia quae ex alcalibus et acidis emergunt neq; acida neq; alcalina sunt. dividuntur in alcalia fixa et alcalia volatilia.

Alcalia fixa rursum dividuntur in alcali fixum vegetale et alcali fixum minerale. prius sic dicitur quia ex cineribus plantarum terrestrium; hic

verò extrahitur ex Cineribus plantarum quæ marino in littore Crescere amant adeoq; Sal marinum seu minerale Continent. Hæc alcalium origo e Cineribus fecit ut vocarentur sæpè Salia Lixiviosa, quia nempè Cineres qui ad lintea detergenda in lixiviis adhibentur virtutes suas mutuantur à Salibus quibus facti sunt.

Virtutes alcalium variæ sunt pro vario Concentrationis gradu. Si nempè maximè Concentrata sint tum partes solidas Corporis facilè destruunt et escharam gangrænosam in Cute brevi efformant. Hinc eorum usus ad Cauteria et fonticulos.

Si verò sufficienti Copiâ aquæ diluantur et propinentur ægris tum apta sunt absorbendis acidis si quæ in Stomacho et intestinis hæreant; viscosas et mucosas sordes attenuant; bilem inertem acuunt et Corrigunt; Crassos humores resolvunt atq; adeò inter efficacissima aperientia numerari debent. Caustica mineralia quæ ex acido et substantia metallica Coalescunt statim vim suam amittunt ope alcalium; adeòq; venenosa qualitate spoliantur. in apoplexia pituitosa non mediocris etiam est virtus alcalium. Hæc tamen non sine Cautione præscribi debent quippe nimiam humorum dissolutionem intempestivè adhibita Certè producerint.

Eadem est ferè alcali veg. et mi. efficatia tamen vegetabile paulò validius existimatur.

alcalia volatilia eosd. effectus sed fortiùs adhuc exerunt. præterea per experientiam plures horum salium virtutes cognitæ sunt, quarum actionem explanare difficillimum foret vipera veneno potentissimo armata est cujus alcalia volatilia malignitatem omninò destruunt. plures adhuc in diariis journal de medecine medicis alcalium volatilium virtutes ad rabiem aliosq; morbos sanandos. sed hæc non satis certâ observatione conservantur.

Classis 5a.

De salibus neutris

Salia neutra ea sunt quæ ex acido quolibet juncto cum alcali quocumque aut cum terris absorbentibus aut substantiis metallicis coalescunt. plures itaq; sunt salium neutrorum differentiæ

Acida maritata cum alcali fixo vegetali aut minerali exhibent salia neutra quæ parvâ dosi aperientia sunt majori evadunt catthartica. talia sunt . . .

tartarum vitriolatum.

Sal globeri

nitrum

Sal febrifugum Sylvii

Sal commune seu marinum.

terra foliata tartari.
Sal vegetale
Sal sigellianum
Acida maritata cum alcali volatili originem præbent salibus quæ ammoniacalia vocantur. Horum vis incidens et irritans vires cæterorum salium superat. duo tantum salia hujus generis ad usus medicos insumuntur..

Sal ammoniacum vulgare ex acido marino et aqua dicta mindereri ex aceto cum alcali volatili coalescentia.

Acida maritata cum terris absorbentibus et substantiis metallicis diversas proprietates habent pro varia specie acidi aut terræ aut substantiæ metallicæ, itaq; seorsim hæc salia examinanda sunt.

🜔 junctum cum terra absorbente peculiari quam D. Lewis magnesiam esse judicat exhibet sal epsomiense cujus virtus est leniter catharctica.

🜔 x cum terra argillosa exhibet sal alumen dictum cujus virtus est summè astringens. parva dosi in hæmorrhagiis uterinis raro in hæmoptysi præscribitur.

🜔+ cum terra calcaria vulgari exhibet selenitidem seu gypsum cujus virtutes deleteria

sunt; quamvis D. pott plurium medicorum authoritatem adduxerit ad stabiliendas ejus virtutes medicas. pravo itaq; Concilio in Codice parisino numeratur.

℞ + Cum cupro originem prebet vitriolo Ceruleo quod internè venenum, externè summè astringens est ad lapidis divini preparationem usurpatur.

℞ + Cum ferro originem prebet vitriolo viridi quod externè optimum est astringens, et internè minimâ scilicet dosi vasorum tonum auget et obstructiones reserat. quædam aquæ minerales vim suam medicam a vitriolo mutuantur.

℞ + Cum mercurio adjustam dosim speciem salis afformat, quæ Cognoscitur sub turpetti mineralis nomine. olim ad Curandam luem veneream Commendatum est, hodie varioris est usus.

℞ + Cum Zinco exhibet vitriolum album ~~astringens~~ compersos astringens est adq; Confectionem emplastri diapalmæ insumitur

Acidum nitrosum et marinum jungi possunt Cum terris et originem prebent salibus quæ non virtute Carent. doct. quippè viri observaverunt aquas minerales pleraque magnam searum

virium partem his Salibus debere. nequaquam tamen proscribuntur à medicis. Species terræ quæ cum acido ~~vitriolico~~ nitroso juncta in sideribus oleatras occurrit, si ope alcalini salis ab acido separetur magnesiam suppeditat; de qua superius locuti sumus.

⊕+ Cum argento exhibet crystallos lunæ aut lapidem infernalem quo chyrurgi utuntur ad erodendas carnes fungosas.

⊕+ Cum mercurio ad certam dosim exhibet sal cognitum sub nomine præcipitati rubri causticum est. eo utuntur medici ad carnes fungosas in venereis ulceribus nimium luxuriantes erodendas

⊖+ Cum ♂° exhibet sal summè aperiens corroborans et stimulans. Sal ✳ et ♂ probè mixta distillantur; ferrum jungitur cum ⊖°. quod in sale ✳ continetur et ⊖^ dissipatur. hæc salis species cognoscitur sub nomine florum martialium, atq; inter remedia optima aperientia locum habet

⊖+ Cum mercurio originem præbet salibus quorum diversæ et proprietates pro varia pōne ⊖i. Si tanta sit quanta esse pōt dosis ⊖i cum ☿+, sal generatum cognoscitur sub nomine sublimati corrosivi. Si contra

tanta sit quanta esse ꝑt mercurii doris Cum minimâ ⊖i proportione, Sal generatur Cognitum sub nomine ☿ii dulcis aut aquila alba. Sublimatum Corrosivum ad unum etiam aut duo grana potentissimum est venenum. Si tamen maximâ aquæ aut Spiritus vini Copiâ, eadem quantitas soluta fuerit, tum impunè poterit prescribi. Solutionis hujus Cochleare unum in ptisana dilemente dilutus et optimum remedium optinet Contra morbos venereos, si fides adhibeatur Dis. vansvieten et gardane. Solutio ead. morbos Cutaneos satis feliciter sanat modo remedia interna prudenter adhibeantur simul ad Corrigendum Sanguinis vitium. mercurius dulcis seu aquila alba ad sex, octo aut duodecim etiam grana ꝑt prescribi. Salis hujus internè adhibiti ead. ferè sunt Commoda et incommoda quæ in unctionib; mercurialibus observantur.

♁ ⊖+ Cum ♁ Constituit speciem salis quæ Quum habeat Colorem ... et fusibilitatem butiri vocatur butirum antimonii. Summè Caustium est. salinosas ulcerum Carnes absumit et in gangrenâ partes mortuas quasi Comburit. Si quantitas acidi marini in butiro antimonii redundans auferatur, superest sal varium

Solubile cui nomen est pulvis algarotti. interne ad vomitum excitandum in casibus desperatis olim adhibebatur. hodie vero rarissimi est usûs ob summam acrimoniam.

🜄 + cum ♄° format Saccharum seu Sal Saturni: cui sanè sapor est Saccharatus, sed qualitas venenosa. internè tamen et minima dosi laudatum est a quibusd ad sistendum gonorrhea fluxum, postquam virus venereum per remedia propria emendatum est. externè presentissimum est remedium ad erysipelatosos aliosque cutaneos tumores reprimendos. sed prius morbosa sanguinis indoles debuit emendari

🜄 + cum ☿° constituit speciem salis parum solubilis; cui Dus. Keisser maximam conciliavit commendationem. pilulas ex eo sale confectas ad curationem morborum venereorum celebrando. experientia tamen docuit morbum venereum non curari felicius ope tragematum keisserianorum, quam per inunctiones mercuriales.

🜄 + cum ♂° et originem prebet salis cui varia et nomina prout in massam concrescit.

aut liquoris ve Consistentiam habet. prior tartarum martiatum vocatur a quo non multum differunt globuli martiales. altera tinctura martis dicitur. Consentiunt omnes medici nullum esse remedium efficacius ad restituendum tonum vasorum, adeoq; ad reserandas obstructiones quoties a debiliori vasorum tono dependent.

[symbol] + etiam Cum [symbol] Cum [symbol]i partem amisit. hac Combinatio Constituit tartarum Stibiatum, Cujus remedii sane maxima est utilitas ad vomitum excitandum. a grano uno ad quatuor aut quinque prescribitur eo felicius quod nulla supersit irritatio post ejus effectum.

Ad Classem Salium pertinent Sal Sedativum et Borax. prioris Salis natura parum innotescit. in medicina usurpatur ad reprimendam Sanguinis efferviscentiam: Sed nullo fere Cum Successu. Borax Constat ex Sale Sedativo et alcali minerali Simul unitis. olim insumebatur ad partum juvandum, lochia, menstrua pellenda. hodie vero infrequentis est usus.

plura adhuc Salia Sunt Sed quae in medicina locum non habent.

Classis 6a.

De mineralibus et metallicis.

Sulphur optimum est remedium ad Sanandam Scabiem et ad morbos Cutaneos. internè et externè Cum fructu adhibetur maximam quoque opem affert in asmate humido. Sulphur nativum nonquam prescribitur ad usus medicos et meritò quidem: etenim neque purum neque Satis divisum est. Sed multæ hujus preparationes frequentissimi usus Sunt. nempè flores Sulphuris quæ ingrediuntur tabellas Sulphuris et pilulas balsamicas mortoni.

Aurum olim non parum a Chymicis Celebratum est, tanquam prestantissimum medicamentum adeò q; plures venditatæ Sunt hujus preparationes ac potissimum aurum potabile. præterea folia ori insumuntur ad Confectionem de hyacintho et Confectionem alkermes. Sed nulla Certè est hujus metalli virtus in medicina.

Argentum, Chymicis luna, pariter magnas virtutes medicas habere Creditum est. folia hujus ingrediuntur ~~in~~ Confectionem de hyacintho, Sed nullam huic efficaciam largiuntur.

Æs Seu Cuprum (Chimicis venus) internè venenum est, externè Satis efficax est remedium

ad detergenda ulcera ~~Sabior~~ Saniosa: ideoque ærugo gallicè (verddegris) ingreditur unguentum ægyptia-cum, emplastrum divinum, Collyrium lancfranci Balsamum viride metensium: quæ tot idem St remedia usitata et detergendis ulceribus apposita.

· Ferrum a Chimicis et medicis mars appellatur. optimum est remedium tonicum ut Suprà diximus, in Chlorosi, hydrope, obstructionibus ab atoniâ oriundis optimos effectus edit. maxima hujus virtus medica infinitas hujus metalli præparandi methodos Suscitavit. limatura ferri levigata, Croci martis diversæ Speciei, æthiops martialis, pulvis chalibeæ, pilulæ Chalibeatæ, tabellæ de Chalibe varias inter præparationes magis Celebrantur et quotidie usurpantur Cum Successu. D. wanswieten et alii præcipuè laudant tincturam martis de quâ Superius locuti Sumus.

Magnes est quodam minera ferri Cui vires magnæ ab auctorib; olim Concessæ fuerunt, quia nempè ferrum trahit, Crediderunt Sagittas ferreas trahi posse ex ulceribus, si applicaretur emplastrum ex magnete in pulverem tenuissimum redacto Conflatum. Sed pulvis magnetis ferrum non attrahit, atq; ideò prorsus inutile est,

magnetem insumere ad Emplastrum divinum et alia Conficienda.

Chalcitis est etiam Species quadam minera ferruginea quam in theriacâ Conficiendâ insumunt Sed Chalcitis theriaca virtutem addit omninò nullam.

Colcothar seu Chalcitis factitia est Species Croci martialis, in quo partes quadam acidi vitriolici adhuc retinentur. non mediocrem indè vim astringentem nancipitur. ingreditur lapidem medicamentosum implastrum magneticum et iis qualitatem astringentem Conciliat.

Ochra est frequentissima Species minera ferruginea. Consentiunt omnes nullam vim medicam ipsi inesse. molo itaq; Concilio in Codice parysino recensetur.

Hematites lapis est quoque Species minerae ferrugineae non majorem virtutem habet. quidam tamen auctores astringentem esse arbitrantur. ingreditur pilulas astringentes, Emplastrum Stipticum, flores Salis ammoniaci hematiticos.

Stannum Chymicis jupiter metallum est omnino ab usus medicos inutile. tamen ingreditur Compositionem dictam .... antihecticum poterii: quod remedium Certe febrem hecticam

non sanat meritò, a medicis negligitur.

Plumbum Chimicis Saturnus magni est usus in medicinâ. laminæ plumbeæ perineo applicatæ priapismum curare creduntur. Calces plumbi exsiccantes sunt; ideòq; in implastris usurpantur ad cicatricem ulcerum promovendam. in oleo eædem calces solvuntur et firmitatem ut vocant implasticam oleo conciliant. major indè eorum utilitas. interne calces plumbi venenosæ st ut de Sacchar o Saturni diximus. nimia est quantitas compositionum in quibus insumuntur, ut numerari debeant. Cerussa, minium, lithargirus sunt variæ calces plumbi quæ virib; omninò non differunt.

Argentum vivum Chimicis mercurius metallum est tribus potissimum qualitatibus cognitum. quippè pediculos vermes enecat; morbos cutaneos corrigit et sæpius sanat; tandem certissimum est luis venereæ remedium, si dosi et tempore convenientibus usurpetur. præter salinas præparationes de quib; diximus plures aliæ celebratæ sunt; quas inter cinnabaris et æthiops mineralis virtutem nullam habent. unguentum neapolitanum

majorem habet. Commendationis antiquitatem et adhuc inter praestantiora remedia locum haberet nisi in unctiones mille stiparentur incommodis. unguentum griseum mercuriale ad scabiem sanandam frequenter usurpatur et implastrum de vigo ad resolvendos tumores lymphaticos ac potissimum venereos.

Antimonium minerale est substantia quae partem semi metallicam continet. haec vocatur regulus antimonii. Substantia haec semi-metallica singularis prorsus est indolis; quippe prout phlogisto omnis donata est, aut prorsus orbata aut mediam circiter phlogisti partem amisit diversas omnino habet qualitates. itaq;....

Regulus antimonii purum virtutes habet et leniter est catharticus.

Hepar antimonii partem aliquam sui phlogisti amisit et ead. proportione vim emeticam participat.

Vitrum antimonii ceratum majori quantitate phlogistici orbatum est et magis est etiam emeticum.

Kermes minerale ob eamd. causam magis emeticum est quam vitrum ceratum. ratione sulphuris quod cum eo sociatum est inter praestantiora bechica

recensetur, modò parvâ dosi ad granum semisem et repetitis vicibus in die prescribatur. Secus, ad grana tria aut quatuor vomitum excitaret.

Calx grisea et vitrum antimonii tantam phlogisti Copiam amiserunt quanta requiritur ~~pulvis an~~ ut vis emetica in summo gradu exerceatur. itaq; utuntur Chimici Calce griseâ aut vitro antimonii ad preparandum tartarum Stibiatum.

Antimonium diaphoreticum et Bezoar minerale sunt preparationes antimonii omni orbata phlogisto; itaque jam nullam habent vim emeticam et plerig; Chimici Consentiunt vim quoque nullam medicam iis inesse.

Antimonium Crudum plures ingreditur Compositiones. at verò nullam iis qualitatem Communicat: nisi forte alcali fixum ad Solutionem Sulphuris quod Cum regulo antimonii ~~jam~~ Sociatum est, peragendam addatur. tum quodam generatur Species kermes mineralis quæ Compositioni maximas vires largitur. talis est Compositio dicta decoctum venereum laxans

Zinchum Semimetallum est Cujus variæ Calces vim habent exsiccantem, atq; adeò usurpantur in unguentis, emplastris, ad ulcerum Cicatricem promovendam. Calaminaris ~~est~~ lapis est minera

quæ Zincum suppeditat, ex siccaus est eodem modo.
pompholix, spodium, tuthia, totidem sunt
pulveres e Zinco calcinato ut plurimum oriundæ.
quippe in furnis ubi materiæ minerales cum
Zinco unitæ funduntur, flores sublimantur
varii coloris qui potissimum constant e Zinco.
varietas coloris horum florum
pendet a substantiis quibusd. mineralis
admixtus.
Bismuthum est semimetallum cujus calx
candidissima est et fuco (fard) preparando inservit.
arsenicum est calx substantiæ semi metal
licæ. inter præsentissima venena merito numeratur
tamen quando cum sulphure rite mixtum est
tam venenosam qualitatem non exercet et ~~calidum~~
impune canibus vorandum conceditur. hæc
sulphuris et arsenici combinatio auri pigmentum
vocatur. ingreditur duas compositiones... —
collirium lanc franci et emplastrum magne—
ticum. prior compositio satis usitata est ad
corrodendas carnes saniosas ulcerum quæ in ore
venereorum frequenter generantur

Classis 7ª

De balsamicis et aromaticis.

Sapor aromaticus ~~ab~~ balzamico differt, nempe ex acri et balzamico compositus videtur. plantæ autem tum balsamicæ tum aromaticæ, flagrante odore pollent, et ambientem aerem effluviis odoriferis imbuunt. principium odoris participare phlogisti naturam probant satis inflammabilitas vaporum qui ex fraxinellâ dimanant; stupor quem illi halitus excitant, non diversus a stupore quem producunt carbonis accensi aut hepatis sulphurei halitus; calor quem in humano corpore excitant; indoles tandem phlogistica oleorum essentialium quæ semper principium illud volatile secum deferunt. Spiritus rectoris nomine principium illud designaverunt chymici. nequaquam tamen credendum est illud simplex esse variæ quippe sunt proprietates spirituum rectorum qui ex variis herbis eliciuntur. phlogiston q̄ non eod. modo in omnibus maritatum est cum aliis principiis.

præter spiritus rectores olea essentialia occurrunt etiam in balsamicis et aromaticis.

Eorum qualitates in genere sunt Stimulantes, resolventes. itaq; planta tum balzamica tum aromatica usurpantur in morbis in quibus Spiritus est Sanguis Circulatio nimis languida et fibra prater modum relaxata et in apoplexia pituitosa.

Medicamenta hujus Classis numerosissima sunt, ideoq; plures eorum divisiones fieri necesse est. aromatica sedantia et sudorifica st.

Cassia Cariophyllata
Cassia lignea
folium indum vel malabathrum
Sassafras
Canella alba
Cortex Winteranus
Cinnamomum
Camphora

Aromatica incidentia acria sunt; ~~C~~ - -

Curcuma
Zedoaria
Zinziber
galanga
Costus arabicus
amomum
Cardamomum

aromatica emmenagoga Sunt.........

Dictamnus albus sive fraxinella

v Ruta

anisum Stellatum seu semen badiane.

Aromatica Cephalica Sunt......

hormimum et Sclarea.

Salvia.

brunella.

lamium.

Cardiaca.

mentha.

Syderitis.

marrubium.

melissa.

Calamenta.

hedera terrestris.

ros marinus.

timus.

Serpillum.

Satureia.

lavandula.

origanum.

dictamnus Creticus.

majorana.

verbena.

Stoechas arabica.

Cataria.

betonica.

ocymum.

Camedris.

marum.

Scordium.

polium montanum.

Camaepitis.

bugula.

Antihysterica Sunt - - -

acorus verus.
Calamus aromaticus.
Cariophyllus aromaticus.
nux moscata.
macis.
folia aurantii et Citri.

aromatica antiepileptica Censentur. . . .

radix valeriana Sylvestris.
nardus Celtica.

aromatica Stomachica Sunt. . . -

Crocus.

aromatica Carminativa Sunt. . . . —

Ammi.
apium palustre.
apium dulce.
apium macedonicum.
petroselinum.
anisum.
Cicuta.
daucus Sat., Sylv. et Creticus.
ferula.
pimpinella alba.
Buplevrum.
foeniculum.
meum.
angelica.
levisticum.
Cherophyllum.
Coriandrum.
imperatoria.
Crithmum.
anethum.
peucedanum.
Cuminum.
Sphondilium.
Seseli.
ligusticum.
Sanicula.
eringium.

in herbis hisce principiis aromatico Carminativo donatis, pars activa et olei essentialis non mediocri quantitas in Cortice Seminum praecipuè Continetur. idem oleum hospitatur etiam quandoquè in foliis et radicibus; sed praeterea partes extractivae aperientes aliam adhuc qualitatem his plantis Communicant; de quâ posteà agetur

Classis 9a
De Balsamis.

Balsama sunt medicamenta quae saltem in origine suâ naturam habent fluidam et ex incisis aut perforatis arboribus Balsamiferis fluunt. quaedam Balsama mellis nuper ex favis educti firmitatem habent: quaed. solidiora et sicciora lapsu temporis evadunt. Caeterum etsi maxima intersit differentia inter varias Balsamorum species, ratione loci et regionis undè afferuntur, tum etiam ratione arborum e quibus educuntur, tamen in genere qualitates physicae et medicae iis eaed. et satis similes st.

Scilicet eod. modo Balsama, aromatica, inflammabilia sapore ex amaro et acri donata; externè optima traumatica sunt; id est vulneribus ~~bd~~ medentur; Carnes laceratas Coadunant

Sanguinem fluentem sistunt; Contactum aëris removent et vitam fovent in partibus subjectis. interne etiam ead. Balsama suppurationibus medentur. modò puri exitus parari possit. si in intestinis in urinae viis &c suppurationes satis feliciter Curatae sunt usu Balsamorum. eò felicius succedit medela quòd urinam omnia hae Balsama moveant: imò majori dosi urinae vias solent inflammare. itaq; ii qui ad gonorrheas sanandas post debitum mercurii usum — aut ad sananda ulcera renum vesicae intestinorum &c. utuntur Balsamis Cavere debent a nimiâ dosi et iis statim debent abstinere si in renibus aut aliis urinae viis aliquis et praeternaturalis Calor aut dolor sentiatur. Balsama sunt . . . . . .

Balsamum judaïcum.

opobalsamum.

Balsamum tolutanum.

Balsamum peruvianum.

Balsamum Copaiba.

Balsamum Canadense.

Balsamum viride. sive oleum mariae

liquidambarum.

Styrax liquida
Therebynthina ad quam pertinet Cholophonia.
pix liquida (le goudron) ad quam pertinet
pix sicca. (le brayy)

Balsama hae pluribus unguentis pluribus etiam Compositionibus internis adduntur iis quae suas qualitates vulneralias Communicant hinc plures et hisce Compositionibus balsamorum nomine donatae sunt. at vero plures etiam sunt Compositiones quae balsamorum nomine donantur quia Creduntur vires habere balsamorum viribus Consimiles licet ex balsamis nativis non Conflatae sint de iis infra dicendum est.

arbores e quibus balsama fluunt, sunt... -

Therebintus
lintiscus
Xzilo balsamum
myrtus brabantica
piper jamaicenca
Stirax

familia arborum juliferorum suppeditat etiam substantias balsamicas ejusd. generis tales et arbores...

abies   larix   liquidambar.
pinus   Cedrus
thuya   Sabina
Cupressus   juniperus
    populus.

ex iisd. autem arboribus aut aliis quibusd. fluunt Substantiæ balsamicæ sed firmitate majori donatæ, resinæ vocantur.

Classis 9a

De resinis tum aromaticis tum inodoris.

Balsama tractu temporis et partium tenuiorum exhalatione inspissata nihil omninò differunt a resinis aromaticis itaq; virtutes quoquè resinarumq; aromaticæ sunt, differunt parùm a virtutibus balsamorum. tamen maxima resinarum Copia quarum vires non parùm recadunt a viribus balsamorum. ratio est quod aliis principiis neq; balsamicis neque aromaticis donatæ sunt. sic olea Crassa inspissata mutantur in substantiam Ceræ analogam, et hæc substantia sæpè cum resinis mixta invenitur et facile est eam agnoscere nam resinæ aromaticæ dissolvuntur in Spiritu vini; Cera verò et substantiæ oleosæ Crassiores non solvuntur in Spiritu vini sed in liquoribus alcalinis aut in liquore æthereo. sæpè etiam gummi

Cum iisd. resinis maritatur atq; etiam Substantia Salina acres varia dosi easd. resinas inficiunt. et illa Substantia in aquâ Solvuntur non verò Solvuntur in Spiritu vini neq; in alcali fixo neque in æthere. hinc evenit ut pro variâ proportione Substantiæ Ceratæ aut gummosæ resinæ Sensim recedant a qualitatibus balsamorum. resinæ autem ut viribus variæ Sunt et numero plurimæ. Sic ad eas ordinandas divisionem Sequentem excogitavi memoriæ juvandæ Causa.

1°. quædam neq; in officinalibus neq; in magistralibus Compositionib; adhibentur; ideoq; non debuissent in Codice parisino locum obtinere. tales Sunt Sequentes quib; gummi nomen immeritò prorsùs datum est Cum Sint resinæ in aquâ non Solubiles...

Copal gummi
Chibou gummi
anime gummi

2°. aliæ resinæ usurpantur in Compositionib, quibusd. Sed hæ Compositiones hodiè non prescribuntur. tales Sunt resinæ Sequentes.

Caralla gummi.
gummi guayaci.
Sandaraca.
Sarcocolla.
3o. aliæ resinæ usurpantur in Compositionib;
quarum usus licet infrequens tamen non
omnino aboletur tales sunt....
Ladanum
gummi hedera
taccamahaca
4o. aliæ resinæ usurpantur in Compositionibus
quarum usus frequens est eoq; vires Cognoscere
utile est. tales st....
Olibanum.
Bdellium.
Stirax.
Enemi gummi.
nervinis et aromaticis viribus pollere Creduntur quas
Communicant Compositionib; in quib; adhibentur, satis
habent ~~Crtitudinis~~ sinui Cum Bdeliamis inspissatis.
5o. aliæ resinæ non solum usurpantur in Compo
sitionib; officinalib; sed etiam quotidiè præscribuntur a
medicis aut solo aut Cum aliis medicamentis quales st....
Benzoinum, resina, alias assa-dulcis, maximè ad
asthma et tuberculosas affectiones pectoris Commendatur.
myrrha usurpatur in morbis malignis vim alexi

pharmacam id est venens febrilique poros et diaphore
sim expellendo accommodatam.

mastiche laudatur praecipuè propter vires
astringentes in diarrhaeâ, fluore albo.

lacca-gummi immeritò dicta est species resinae
quam ~~fo[illegible]~~ formicae alatae in india Colligunt.

Sunt qui vires ejus anti scorbuticas Celebraverunt.

60.

et aperientes sunt uterinae anti hystericae tales
sunt...

ammoniacum gummi
galbanum ~~[illegible]~~
opoponax
Sagapenum
assa fœtida.

Resinae omnes suprà memoratae aromatico
odore se commendant et facile distinguuntur.
alia extant resinae aut [illegible] substantiae pa[illegible]
[illegible] cum resinis [illegible] et
differunt defectu odores aromatici varias vires
habent. tales sunt...

Sanguis draconis subastringens et parum
efficax est.
euphorbium
gummi gutta

es [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] hibet, nempè [illegible] [illegible]

[illegible] icam [illegible] [illegible] [illegible] excitare, externè

[illegible] [illegible] resolvendos [illegible] hibetur.

[illegible] [illegible] scribitur ad grana 4 aut 5 in morbis in quib; Cathartica [illegible] tiora [illegible] quirun-tur in [illegible] humida. aloë tandem validè quidem irritans est, nocet maximè gravidis, hæmoptoicis et hæmorrhoides solet provocare atq; inflammare. amara tamen ejus indoles resinam hanc facit commendabilem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] um [illegible] a gravi-[illegible] [illegible] [illegible] hæmorrhoidum [illegible] [illegible] qualit[illegible] irritatione.

Classis 10a de acribus irritantibus

quemadmodùm irritatio qualibet oculorum elicit lacrymas, ita irritatio ventriculi et intestinorum si valida sit vomitum accersit aut purgationem per inferiora provocat. si autem irritatio sit debilior quam ut stomachum et intestina ad contractiones spasmodicas excitet tum

medicamenta acria irritantia subeunt poros intestinorum et suam vim exerunt in membranas vasorum et in sanguinem quem attenuant et dividunt. Succi qui in hisce medicamentis continentur parum omnino differunt a resinis non aromaticis sanguine draconis, gummi gutta, aloë. Hae ni resinae dosi mediocri alvum non laxarent et fortiori catharticae sunt. Sic sanguis draconis ad drachmas plures catharticus est sed ad scrupulum unum aut drachmam semicem astringens potius deprehenditur. Sic gummi gutta ad gr. unum nequaquam alvum solveret atq; impleret solummodo vices medicamenti incidentis.

Natura principii a quo hac irritatio producitur nondum bene cognita est. qui autem voluerint hypotheses possunt consulere librum Di Chartusei. ad classem acrium irritantium quo vim ut plurimum emeticam exerunt, pertinent ~~ipeca~~

ipecacuanha

asarum

per alvum sapius vim suam exerunt medicamenta sequentia.

jalappa.
Thimelaea.
Soldanella.
mechoacan.
turpethum
Scammonium
Cucumer Sylvestris seu elaterium
bryonia
Colocynthis.

His jungi possunt.....
momordica (la pomme de merveil)
Cucumer sativus
melones
pepo
melopepo
Citrullus
Cucurbita

Horum in fructus quandò sylvestres sunt plantae et non sunt per culturam redditae mitiores vim eand. purgantem exerunt. sed eorum semina solummodò in medicinâ usurpantur. omnia autem ferè semina oleo laxanti et demulcenti fata sunt ut infrà dicetur.

inter purgantia ad maniam et melancholiam accommodata potissimum recensentur.

Helleborus
Helleborastrum

Helleborus albus.

maximam habent vim et in maniâ solo aut morbis similibus usurpantur. ad eamd. familiam pertinent plures plantæ nimium acres quam ut internè præscribantur. tales sunt....

anthora
napellus
ranunculus
hepatica trifolia
Clematitis
pulsatilla
aquilegia ....
delphinium.

Dus Storck quasd. tamen species ad usum medicum internum commendare tentavit. sed non invaluit ejus commendatio. ad eamd. classem pertinet pæonia cujus radices longè mitiores sunt et ad curandam epilepsiam celebratæ.

Herbæ plures in Codice parisino recensentur quarum virtutes modò Catharticæ modò resolventes sunt pro variâ dosi aut prout internè vel externè prescribuntur, infrequens est earum in medicina usus. tales sunt.

anthirrinum
Scrophularia maj.
Scrophularia quæ betonica aquatica

digitalis
gratiola
Cevadilla
linaria
Sesamum
Cymbalaria
Seneka
euphrasia
acanthus (la branche-ursine)

plures ex iis ad resolvendos tumores exterius adhibentur: alia propter acrimoniam pediculos enecant: alia ulcerum ~~Sanies Carnisas~~ Carnes Saniosas absumunt: quadam ex iis reperiuntur in herbis vulneralis quas helvetii Colligunt.

inter herbas acres irritantes recenseri possunt etiam

aristolochia
viperina Sive Serpentaria virginiana
tamnus Sive Sigillum mariæ

radices aristolochia et viperinæ maximam habent et merentur Commendationem incidendum Sanguinem, menses provocandos &c. radices tamni ad resolvendas echimodes laudatæ Sunt, Sed rarò in usum vocantur, ad Classem acrium etiam referri debent...

arum.
dracuntium Sive Serpentaria Sive dracunculus polyphyllus.

harum herbarum radices maximè si recentes fuerint non mediocrem habent acrimoniam quam interdiccandum amittunt cum qualitatibus incide tibus. internè ad scorbutum et morbos pituitosos laudatæ sunt, sed varò adhibentur radices ori, frequentes externè praescribuntur ad resolvendos tumores pituitosos.

Familia omnis herbarum flore lyliaceo radices habet quæ magnâ acrimoniâ donatæ st, agunt eodem modo ac herbæ superius memoratæ: tales sunt.

Colchicum.
poligonatum.
iris hermodactili.
lilium album.
Corona imperialis.
Scilla.
Sepa.
allium.

plus minùs ve lacrymas eliciunt herbarum radices ante oculos dissectæ. alvum leste moverent magnâ dosi sed sæpius externè praescribuntur ad maturandos aut resolvendos tumores. si tamen praescribantur internè vel dosis debet esse minima, trium, v. g., quatuor aut quinque granorum vel per coctionem debent corrigi et reddi mitiores. radices scillæ

aut Colchici quæ maximâ pollent acrimoniâ ~~venenum~~ habent ^veri^ effectus si crudi ob ignaro ~~sunt~~ etc magnâ dosi præscribantur. alia plures herbæ ad familiam eand. pertinent sed earum radices non et in usu; aliæ verò partes viribus donantur omnino diversis. sic in floribus herbarum flore liliaceo. nulla omninò acrimonia est, imò vis potius narcotica et antispasmodica observatur.

Classis 11a

De
amaricantibus austeriusculis.

Classis medicamentorum amaricantium convenire videtur cum priori ratione principiorum et qualitatum ratione quidem principiorum; si quidem resina salibus saturata videtur principium efficacitatis eorum constituere. convenit etiam ratione qualitatum nempè præter saporem amarorem vis in omnibus incidens et attenuans occurrit. herbæ quædam vim incidentem cum astringente possident tales sunt...

venca pervenca.
vence toxicum sive asclepias.
nerion.
codagapala.

nerion nimiam vim habet vomitantem quan-
-ut deberet inter medicamenta recenseri.

Aliæ herbæ Stomachi debilitati, Scorbu-
febri Curandis utiliter adhibentur tales sunt.

trifolium fibrinum seu menyanthes.
gentiana.
Centaurium minus.

Aliæ magis Sudorificæ Censentur tales sunt.

Carduus mariæ sive Carduus albis maculis notatus
Calcitrapa. sive Carduus Stellatus.
Cinara.
behen album sive jacea orientalis patula Car-
thamifacie.
Cyanus
Carduus hemorrhoidalis seu Cirsium arvensium
Sonchi folio
Centaurium majus.
bardana seu lappa.
attractilis sive Cnicus attractilis lutea dictus.
Carduus benedictus sive Cnicus sylvestris hir-
sutior.
pettasites.
tussilago.
helychrysum sive Stœchas Citrina.
hispidula sive elychrisum mont. fol. rotund.
Colysa.

eupatorium Cannabinum.
Senecio.
omnes memoratæ herbæ saporem eumd. habent
licet minus ve amarigantem et easd. qualitates.
tamen radix Calcitrapæ Creditur magis apta
ad arenulas renum pellendas. flores Cyani
creduntur oculis prodesse. flores tussilaginis
et hyspidulæ præscribuntur decoctæ in aqua
ad Curandum Catharrum humidum quidam
auctores Senecioni ~~viam~~ vim emollientem
tribuerunt quæ nullatenus Certè in eâ plantâ
occurrit.
aliæ herbæ ejusd. familiæ sapore magis
amaro donatæ sunt et odorem pro se ferunt
fortiorem. ideò magis vermifugæ atq; anti-
-histericæ sunt. tales sunt...
Carthamus.
abrotanum. (l'auronne)
dracunculus. (lestragon)
absynthium
arthemizia.
gnaphalium
Santolina (la garde-robe)
tanacetum
Semen contra (la poudre a vers) nihil
aliud quam pars interior tanaceti Cujusdam

in africâ frequenter orientis.

Costus hortensis sive tanacetum hortense fo[…] et odore mente (le Coq ou baume des jardins)

Observandum est Carthamum ab auctori[…] inter herbas Catharticas numeratum fuisse, absq[…] ullâ ratione. folia sunt amara sed infrequen[…] omnino usus. semina emulsiva id est oleo demu[…] centi fata sunt. usurpantur in tabellis diacarth[…] in quibus nomen sed nullam qualitatem largiun-tur.

aliæ herbæ hujus familiæ magis incidentes et amaræ usurpantur ad febres intermi. Curandas aut discutiendos affectus flatulentos, qui a pituitâ aut obstructionibus frigidis penderent. tales sunt..

enula Campana sive aster omnium maximu[…] helenium dictus (l'aunée)

virga aurea

jacobæa

doronicum

doronicum sive alisma et arnica germanorum (la betoine de montagne).

bellis (la grande et petite paquerette)

matricaria.

Chamaemelum.

pyrethrum seu Cotula

mille folium

buphtalmum

Calendula seu Caltha.

Carlina.

Quidam auctores doronici radicibus venenatam qualitatem adscripserunt; vim astringentem vero anti apoplecticam. foliis millefolii Sedl... non Satis observatione Confirmantur. Carlina radicibus vim tribuerunt Sudorificam et alexipharmacam quae tamen in iis vix fortior est quam in aliis ejusd. familia.

(Aliae herbae ad eand. familiam proxime accedentes Succis lacteis abundant. maxime Commendantur ab omnib; auctoribus ob qualitatem Solventem quam absq; ullo Caloris et irritationis Sensu exerunt. D. van Swieten et alii auctores pappiferas lactescentes eas vocaverunt et eo nomine Solo eas designant. etiamsi plures ex iis pappis non infecta Sunt. ad pappiferas lactescentes pertinent Sequentes herbae.

taraxacum Sive dens leonis

pilosella

lactuca

Scorsonnera

Sequentes etsi pappos non gerunt Succo lacteo aeque Solventi donatae Sunt...

Cichorium Sylvestre
Cichorium Sat.
indivia (la Scarolle)

Ad aliam Classem pertinet fumaria quæ u[…] dissolvens est sed non sine irritatione, ad G[…]tes sanandos vulgò usurpatur.

Vim incidentem cum astringenti conjunc[…] aliæ herbæ possident. harum tamen astrictio no[…] impedit quominus quædam ex iis purgantes sint, maximè quæ calidis regionibus nascuntur: tales […]

acetosæ radices.
lapatum.
rhabarbarum
rapunticum.
persicaria.
bistorta.
blitum (la queue de renard
Centinodia sive polygonum
fagopirum.

radices lapati leviter purgantes et et bilem incidunt potenter.

Radices rabarbari et rapuntici purgant fortius; usurpantur in diarrhæa, dysenteria, laxitate stomachi. vim astringentem post Catharticam exerunt. bistorta, Centinodia astringentes sunt

et alvum non movent. alia sunt infrequens
usus.

Familia herbarum quas rubiaceas vocant
.... habet leviter amarum et nullam ferè vir-
tutem habet etaq; ex codice parisino possent expulare
ates sunt.

Rubia.
aparine.
gallium
cruciata
plumbago (la dentelaire)

ad eamd. classem pertinet coffea cujus virtutes medi-
cæ nullæ sunt nisi fructus tostionis certo gradu
præparatus fuerit. porrò omnia semina inapinè
... olei parum continent quando semicombusta et
succum inpyreumaticum suppeditant quo somnus
æquè abigitur. semina rubiæ tosta eosd. præstant
effectus.

ad eamd. classem pertinere dicitur kinakina
cujus virtus contra febres intermittentes nota est.
sed si æger saburrâ aut obstructionib. aut spasmis
laboret kinakina morbum exasperat. quippe vim
astringentem possidet qua humores magis ac
magis inspissantur et fibræ magis tenduntur

ac proinde Spasmis magis obnoxia sunt.

Filicum familia leviter amaricans est. ideò vermibus necandis morbisq; aliis curandis accommodata creditur. atvero D. Cartheuser cui fidem prae ceteris adhibendam esse arbitror has ce virtutes in dubium revocat tales sunt....

- filix
- ruta muraria (la sauve vie)
- polytrichum.
- polipodium.
- asplenium sive ceterac.
- Scolopendrium.
- adianthum.
- ophioglossum.
- hepatica fontana.
- Crepitus lupi.
- auricula juda
- muscus
- lycopodium
- moxa
- lichen

~~hujus~~ usus ~~qui~~ earum quae vocantur capillares in morbis pectoris invaluit. pulvis niger erumpens ex crepitu lupi maturo externè astringens est.

et naribus astractus Sanguinem fluentem sistit. moxa adustiones insumitur. rarum in nostrâ regione remedii genus. Cætera herbæ nullius sunt usus. agaricum ab auctoribus botanicis ad Classem hanc refertur. at videtur satis certum virtutes illius pendere a naturâ arboris cui innascitur. agaricum pyro innascens nullam qualitatem medicam habet. agaricum larici innascens Catharticâ qualitate donatur. agaricum quernum id est Cortici quercus innascens vim astringentem in summo gradu possidet non secus ac gallæ aut Cortex quercus. hæc observatio suadere videtur varias qualitates esse herbarum pro naturâ loci unde suos succos hauriunt

Classis 12ª

De

herbis sapore piperato donatis.

Cognoscitur ab omnibus sapor piperis, qualis etiam occurrit in radicibus raphani in seminibus sinapi. herbæ omnes sapore eo donatæ antiscorbuticæ sunt; tales sunt . . . .

glastum sive isatis
thlaspi
nasturtium (Cresson alenois)
Cochlearia
raphanus rusticanus sive Coclearia folio Cubi[...]
lepidium
bursa pastoris
brassica
keri sive leucoium luteum
barbarea
alliaria sive hesperis allium redolens
Cardamine
dentaria
Sophia Chyrurgorum sive Sisimbrium absyn-
thii minori folio.
eruca
Sinapi
erysimum
napus
bulias le navet sauvage
raphanus

ad Aliam Classem pertinent.

piper
macropiper
Cubeba

Longè major Copia olei essentialis ex his extrahi ft; forte quia Calidis regionibus nascuntur.

Classis 13ª
De
Dulcibus mucilagineis et gummeis.

Omne quod dulce est nutrit, inquit, Hippocrates. itaq; omnes herbæ hujus Classis nutrientes sunt. quadam tamen statuenda est differentia inter sapores dulces. inquibusd. fatuus est. v.g. in mucilagineis. porrò mucus seu mucilago nutriens est. sed tamen cum minori salium Copia mucilago Condita sit (unde fatuus sapor) hinc nihil habet tonicum, atq; adeo relaxans et emolliens est. gummi aquâ solutum est mucilago et mucilago exsiccata est gummi. hinc nulla differentia est inter substantias gummeas et mucilagineas. in aquâ solubiles sunt non in liquoribus spirituosis qua proprietate a resinis differunt. dulces nutrientes sunt..

glycirrhisa
Cicera
lens

faba
lupinus
ervum
aspalactus
galega
genista sive Cytisogenista scoparia (le genista
genista hyspanica
Colutea
melilotus
anonis
foenugraecum.

Qualitates resolventes seminibus harum herbarum ascriptæ sunt, sed nulla principia activa in iis continentur. flores meliloti aliquid anodynus sunt. sed omnes flores eamd. qualitatem habent. flores lilii Convallium, sambuci, tiliæ, primulæveris. etc. nascuntur in herbis quæ varias virtutes habent, tamen non aliam præter virtutem anodynam possident.

Ad eamd. Classem herbarum nutrientium revocari debent herbæ sequentes, quæ inter medicamenta in Codice parisino recensentur.

Triticum
Secale
hordeum

avena
millium (le millet)
panicum
oriza (le ris)

harum quippè farinæ nutrientes st et tum facilius digeruntur cum ope fermentationis fuerint subacta et attenuata, in morbis verò in quibus sanguis ad putredinem nimis inclinat eædem farinæ cocta cum aqua aut lacte ptisanam cremosam aut pultem suppeditant. vitiis humorum corrigendo idonea. mica panis inter medicamenta resolventia immerito locum habet idem dicendum est de azimo (pain à chanter), amilo (amidon), phulphuraffe (le son) quæ nihil actuosi continent.

Folia hujus herbarum pariter nutrientia st. pecora quippè in pratis variis vescuntur graminib; D. vanswieten ex eo quod boves aut alia pecora per hyemem infarcta obstructionibus viscera habeant quæ obstructiones statim evanescunt ubi viridi gramine post hyemem nutriuntur, conclusit gramen esse herbam aperientem. at vero fœnum quo vescuntur per hyemen est pariter graminis species nec differt ab alis nisi quia siccum est; igitur d. vanswieten concludere potius debuisset gramen siccum minus salubre pabulum esse quam gramen virescens

ut ut et graminea herba quæ in Calidis regionibus Crescunt, inserviunt pariter nutriendis Chamelis. regionis tamen Calor aromate quodam eas imbuit undè in Compositionibus alexipharmacis locum in venerunt. gramina aperientia Sunt.

gramen.
arundo.

gramina Alexipharmaca St.

juncus odoratus seu gramen orient. aromaticum panicula ampla.

papyrus
nardus indica seu Schœnantus
Cyperus rot. et long.

Succi ex variis graminibus extracti mellitum liquorem Suppeditant. hic Calore inspissatus et partibus oleosis purgatus Saccharum refert. ex arundine potissimum educitur, etsi in regionibus Calidis omnia gramina Succulenta Sed Copiosius et facilius ex eâ gramineâ herbâ exprimuntur. Saccharum Sane nutriens est; Sed præterea Cum Salina principia mixtionem ejus magna proportione ingrediantur non parùm Salinas qualitates et purgantes partecipat; Sabiosas ulcerum Carnes detergit, aduatam Corneæ albuginem absumit; dentes rodit et manifestam irritationem in eorum gutture provocat qui angina laborant. raro Satis magna dosi pros

cribitur et vim purgantem exerceat Sed plures Substantiæ hujus generis Solent usurpari tales St

mel.
manna.
Cassia.
Siliqua.

Succi etiam ex fructibus expressi ut mustum eamd. omnino virtutem habent, idem dici debet de fructibus Siccatis quales Sunt

uvæ.
passulæ (les r. de Careme) Damaceæ ve aut corinthiacæ.
pruna.
Sebestena.
jujubæ.
Caricæ Seu ficus.
dactili.

Omnes eod. modo Suppeditant alimentum Saccharata Substantiâ redundans et in Catharralibus morbis apprimè Conveniens.

mel, manna, Cassia &c Si aquæ Sufficienti Copiâ diluantur et Certum experiantur gradum Caloris fermentationem Concipiunt non Secus ac Succi ex fructibus expressi aut Semina tritici, hordei, Secales &c. tum nova qualitas iis accedit. vim ebriantem et Corroborantem dosi minori nanciscuntur. itaq; inter medicamenta locum habent in Codice parisino...

Cerevisia
vinum.
vim tonicam et discutientem ascribunt faecibus vini. inter medicamenta etiam numeratur fermentum, quod pastam epispasticam ingreditur et suam mutuatur a fermentatione vim irritantem. in acetum mutantur idem omnes liquores si diuturniori fermentationi obnoxii sint. aceti qualitas ead. est ac acidorum de quibus antea dictum est.
Vim quoque nutrientem sed saponaceam habent fructus horai quales sunt.

prunus.
Cerasa.
armeniacum.
persica.
fraga.

hos fructus cum successu in febribus putridis aestivis ad solvendas obstructiones quae febrem provocabant. Comedebat Boerrhaavius.

Alia Classis gummeos aut mucilagineos succos continet qui ut antea diximus, nutriunt, sed simul fibras laxant non mediocriter, in hac familiâ continentur herbae sequentes..-

malva
althea
Balsaia moscata

Bombax seu xilon

eamd. vim habent semina plantaginis, conopi, psyllii, lini quorum succi mucilaginei ut et usurpantur ad corrigendam tensionem nimiam partium.

Substantiæ gummeæ differunt a mucilaginibus solum modò quia firmitatem habent, variis gummi speciebus proprium est facilè in aquâ dissolvi sed neque in spiritu vini ut balsama resina et olea essentialia neq; in alkali fixo nec in liquore æthereo ut olea et pinguedines solvuntur. tales st....

gummi senegalense.
gummi arabicum.
gummi tragacanthum.

eamd. omninò proprietatem habent varia gummi species quæ fluunt ex armeniacis prunis &c commendantur in morbis in quibus nimia tensio fibrarum et humorum acrimonia et dissolutio concurrunt. in phtysi &c et febribus hecticis.

ad eamd. classem pertinent etiam gelatina animantium, gelatina cornu cervi et similia quæ alimentum suppeditant. hæc tamen est differentia gelatinæ animantium ubi fervuen

tationem experiuntur statim putrescunt. Contrà verò substantiæ mucilaginosæ, farinosæ, saccharatæ longè tardius et difficilius vergunt ad putrefactionem atq; acidam fermentationem prius experiuntur quæ putrefactioni adversa est. itaque jusculæ et gelatinæ animales longè minus salubria sunt in morbis putridis quam gelatinæ et substantiæ vegetales. Cum autem usus jusculorum invaluerit in his casib; eligenda sunt jusculæ ex carnibus juniorum animantium quæ naturam vegetatem adhuc aliquatenus participant.

Clapis 14
De
oleosis et pinguibus

Olea et pinguia eand. indolem habent. recentia fibras laxant, per vetustatem rancescunt atq; acria evadunt et irritantia. diversæ sunt etiam in utroq; casu qualitates chymicæ. recentia nec spiritu vini nec aquâ solvuntur; rancida in his aliquatenus solvuntur. in genere olea et pinguia solvuntur in liquore æthereo et salibus alkalinis. oleorum cum alcali fixo connubium saponem constituit,

Cujus virtus maxima est ad incidendam bilem spissiorem.

Semina omnium ferè fructuum oleo referta sunt si ex excipiatur classes rubiacearum, papilionacearum et graminearum herbarum quarum semina parum olei continent cætera oleo abundant cujus qualitates ead. sunt etsi fructus varias qualitates habeant. sic semina cucurbitæ, sinapi, papaveris, lini, &c oleum suppeditant æquè dulce, æquè demulcens, modo tamen per expressionem non verò per distillationem eliciatur. itaq; amigdala, semina cucurbitacearum quæ frigida nuncupantur, semina pini et similia usurpantur ad emulsiones conficiendas aut oleum fundunt laxandis a partibus apprimè convenien.

Oleum exprimitur ex ipso ~~fructu oleæ~~ sativæ cujus qualitates non differunt à qualitate cæterorum oleorum. idem ~~[illegible]~~ ferè dicendum est de oleo quod exprimitur de fructibus sequentibus

Cacao fructus
pistachia
anacardio
balanomirepsica

fructus Cacao Continent oleum Spissius quod vocatur butirum Cacao. nucleus inservit ad Conficiendum Chocolatum. itaq; Chocolatum quando nullis aromatis Conditum est, qualitatem habet Summè lenientem et laxantem ob illud butirum in Seminibus Cacao redundans vocatur gallice (Chocolat de Santé). Sed quandò vanillâ Cinnamomo aut aliis aromatis Conditum est tum pro variâ eorum proportione vires habet tonicas et Cardiacas.

Ad, eam Classem referri debet anacardium gallicè (l'anacarde, ou noix dacajou) quippè nucleus Seminis oleo demulcente fœtus est; Sed in Cortice hujusce Seminis Continetur liquor mellitus Cui virtutes Cardiacas tribuerunt medici absque ullo fundamento Causticis potius qualitatibus donatus est.

Balanus myrepsica Seu glans unguentaria eard. ferè qualitates habet; quippè Cortex Seminis non mediocrem habet acrimoniam undè ad laxandam alvum olim Sumebatur. verò hodiè Solummodo in usus est oleum ex nuclei balani expressum in officinis vocatur (huile de ben) hujus olei natura ab aliis oleis non differt nisi quia rancidum nunquam evadit, itaq; pomata, Serata quæ pro delicatis mulierculis Componuntur ex hoc

oleo Conficiuntur. usurpatur etiam in Compositione tabellarum omnium quæ fiunt per Coctionem. nuces oleum etiam Suppeditant, non secus ac semina Cannabis lini. hæc olea differunt Solummodo quia magis aut minus tenuia sunt.

nuclei pinei seu pinei dulces insumuntur ad emulsiones Conficiendas non secus ac semina lactucæ, portulacæ, scariolæ. medici erraverunt quoties his oleis varias tribuerunt virtutes quippè omnia semina oleum æquè demulcens Suppeditant.

pinniones indici tamen excipiendi sunt vocantur (les pignons d'inde) fructus sunt plantæ quæ ricinoïdes vocatur. ex ejus nucleis exprimitur oleum quod mellom vim purgantem habet ut refert d. ~~Stubbes~~ Stubes in actis (les transactions phylosophiques n. 36) at verò si nuclei ipsi ægris praescribantur tum qualitatem experimur purgantem atq; adeò irritantem ut medici prudentes iis abstinere suadeant. itaq; pinniones indici maximè distinguendi a pineis dulcibus Semel quippè error nominis lethalem Culpam

induxit cum nempe pro pineis dulcibus (les pignons doux) qui emollientes sunt atq; inflammationib; medentur, piniones indici darentur ægris et minima etiam dosi violentam catharsim imò inflammationem et gangrænam lethalem provocabant.

Cera ad oleorum classem pertinet nequaquam n̄ differt ab oleis quo calore solis siccata et indurata sunt itaq; in unguentis emplastris adhibita emolliens et leniens est. internè nunquam præscribitur. idem ferè dicendum est de Amurca (la lie d'huile) ~~est~~ externè relaxans est et emolliens.

pinguedines animantium butyrum ad eam oleorum classem quoque pertinent et quando optimè purgata sunt a gelatina animali membranis et sanguine tunc non differunt ab oleis vegetantium. iisd. omninò menstruis solvuntur eodem rancidilati obnoxia sunt. relaxant fibras eod. modo. itaq; adeps suilla, bovina, vitulina, butyrum, medulla, et omnes axongia non dissimiles effectus sortiuntur quando adduntur emplastris aut unguentis. internè stomachum gravant eod. modo ac olea si dosi majori assumantur.

Spermia ceti est Species adipis magis fragilis, Saporis modice pinguis ac viscosi, odoris debilis non ingrati. exprimitur ex Cerebro orca piscis qui balena seu Ceti species est. Caeterum habet eand. inflammabilitatem, iisd. Solvitur aut Solvi se non patitur menstruis ac alia pinguedines. atq; adeo medicas quoque qualitates habet demulcentes, lubricantes et emollientes. in morbis praecipuè pectoris una cum oleo amigdalarum ad ~~l~~ leniendam tussim usurpatur.

Classis 15a

De

austeris et astringentibus.

austera sunt quae acerbo Sapore dignoscuntur qualis est in fructibus immaturis. astringentia st, quae ore trita siccitatem oris producunt et quasi labia Contraherent Sensum vix definiendum excitant. alia est nota quâ possent distingui astringentia fortiora. nempè si Solutione vitrioli martialis addatur decoctio herbae astringentis aut ipsa substantia vegetalis astringens, illicò Color niger, atq; attramentum ex hac mixtelâ

exurgunt.

Austera et astringentia humoribus spissitudinem conciliant, et fibras contrahunt, atq; adeò vasorum diametrum imminuunt. Sic q; liquorum meabilitati adversantur. itaq; usurpantur ad cohibendas evacuationes immodicas et non naturales. in cæteris casibus gravia incommoda afferunt quia obstructiones sæpè immedicabiles producunt. folia herbarum sequentium leviter astringentia sunt. fructus ~~per maturam dulcia; sed si imm~~ plerorumq; dulcia, sed si immatura sint qualitatem astringentem non parùm participant.

pimpinella.
agrimonia.
pyrus.
Cydonium.
Sorbus.
malus.
mespilus.
rosa cujus fructus Cynorhodum.
Spongia rosæ sylvestris.
rubus.
rubus idæus
Caryophillata

fragaria.
pentaphyllum.
tormentilla.
argentina.
alchymilla.
phylipendula.
ulmaria.

flores rosarum quandò maturi sunt — vim irritantem et purgantem habent, sed eod est foliis et fructibus imò et floribus immaturis qualitas astringens. fructus rubi idei, fragariæ ob aquosas partes vim habent refrigerantem

Folia pariter arborum aut herbarum sequentium astringentem ~~pari~~ qualitatem habent quæ in eorumd. fructibus non occurrit.

ficus
Cannabis quæ linteum et linamentum suppeditat.
lupulus.
Contrayerva
urtica
ulmus

verum autem sola usurpantur urticæ folia ad hæmorrhagias curandas et radices Contrayervæ quib; vim alexipharmacam tribuunt et quæ

olim Commendabantur in morbis exanthematicis.

folia aut Cortex arborum Sequentium majorem habent vim astringentem

nux juglans.

Corilus qua avellanam Suppeditat. folia aut Cortex in usu non Sunt; Sed oleum dulce ex Seminib; educitur Cujus qualitas emolliens est.

Quercus Cui innascitur agaricum quercinum

ylex Cui innascitur Kermes vegetalis

Castanea

betula

alnus

morus

Tot idem arbores Sunt quorum folia Cortex radices ~~te~~ excrescentia magnam habent vim astringendi Sed potissimum in usu Sunt. agaricum quercinum externe ad Sistendas hemorrhagias et Kermes vegetalis ad Cohibendum partum abortivum. fructus mori aquosi Sunt adeoq; refrigerantes æstimantur.

arbores equib; balsama fluunt, pariter Corticem habent vim astringentem Sed nunquam ad usus medicos folia aut Cortex insumuntur.

Sequentes plantæ ad eand. familiam pertinent.

taxus.

Cauda equina.

Salix.

multi auctores taxi vim astringentem lethiferam dixerunt. alii ~~quidam~~ Caudam equinam interne ad hæmorrhagias sistendas laudavêre; sed tamen rarioris usus est. idem dici debet de Salice.

Lentiscus unde mastiche fluit

Sumach.

Simarouba

myrtus brabantica Gale

arbores quoque sunt astringentes sed Cortex Simarouba potissimum insumitur ad sanandos fluxus dysentericos,

punica

myrthus

recenseri quoquè debent inter arbores astringentes et in regionibus Calidis ubi frequenter nascuntur in usu sunt non sinesae Cortex quercus ad Coria præparanda et induranda; quod sanè vim astringendi maximam indicat. rarò tamen in medicina præscribuntur.

palma
areca undè Catechu ...

arbores sunt pariter succis ex ingentibus Commendabiles. quippè Catechu (cachou) ad Cohibendas evacuationes immodicas Cum fructu insumitur. Sed praterea ex palma Specie quâdam educitur medulla nutriens quæ vocatur Sagou et qualitates farinosorum granorum habet adeò q; Commendatur in phtysi et febribus hecticis.

Classis 16â
De
narcoticis.

narcotica sunt quæ Stuporem Conciliant. Stupor autem propriè Somnus non est: Sed potius est Status in quo æger Stupidus, hebes et mentis Compos non est. tamen quia Status ille quiddam Cum Somno morboso Commune habet et quia variâ dosi narcotica Somnum invitum imò apoplexiam quoque et mortem inducunt. vox illa narcoticum idem Sonat ac medicamentum quo Somnus invitis etiam inducitur. narcotica externè optima remedia Sunt;

ad resolvendos tumo[illegible] qui [illegible] cancrum vergerent. raro interne adh[illegible] sequentes herbæ narcoticæ.

mandragora.
belladonna.
Solanum.
Colubrinum lignum Solani Species
quæ vomicam et fabam indicam producunt.
lycopersicon.
alkekingi.
Capsicum.
hyoscyamus.
nicotiana.
Stramonium.

observandum est fructus alkekingi tanquam diuretica medicamenta Celebrari, ipse verò opinor urinæ Suppressionem tunc Solummodo ope hujus remedii Sanandam esse, quando pendet à nimiâ fibrarum tensione cui narcotica mederi possunt. nequaquam verò in aliis Casibus.

alia Classis herbarum vim habet narcoticam in regionibus Calidis quam Calor nostra regionis non pt iisd. plantis Conciliare.

itaque...

papaver regionum calidarum
opium
diacodium

Sunt medicamenta quæ ea proportione somnum inducunt aut stuporem qua calor regionis major est. opium elicitur ex capitibus papaveris in africâ, asiâ minore. Capita papaveris in galliæ provinciis calidioribus tantummodò apta sunt ad præparationem syrupi diacodii cujus vis narcotica opii viribus longè inferior est quippè granum unum opii tantum habet efficacitatis quantum uncia una syrupi diacodii. Capita autem papaver in provinciis galliæ frigidioribus vix aliam qualitatem habent præter incidentem non secus ac in herbis occurrit quibusd. affinibus quales st.

papaver erraticum.
glaucium.
Chelidonium.
fumaria.

folia et capita papaveris erratici incidentia sunt sed flores tantummodo usurpantur. his autem inest qualitas anodyno-diaphoretica ac plerisq; aliis

floribus. Chelidonium et Fumaria in usu
sunt ad corrigendam humorum viscositatem
radix Chelidonii et folia fumariæ ad hunc
usum insumuntur.

Classis 17a
De
refrigerantibus

refrigerantes herbæ eæ sunt quæ succos viscosos
sale nitroso conditos gerunt et quorum ope
sanguinis effervescentiam temperant. Calor
ut a motu in humano corpore oritur. herbæ
refrigerantes sunt.

Borrago.
Buglossum.
anchusa (orcanette)
echion
pulmonaria
lithospermum
Symphytum
heliotropium
Cynoglossum

radix anchusæ rubra est et solummodo usurpatur
ad conciliandum colorem rubrum quibusd.

Compositionibus. Semina lithospermi non verò folia usurpantur. Semina autem hæc emulsiva sunt radix Consolidæ in hæmophtysi usurpatur sed ejus effectus non differens est ab effectu quem producunt aliæ plantæ hujus Classis. heliotropium immeritò aptum Creditur verrucis auferendis. Cynoglossum non habet vim narcoticam qualem ipsi quidam auctores tribuerunt.

Ad eand. refrigerantium Classem possunt quodammodo ferri herbæ sequentes...

Saxifraga.
portulaca.
grossularia.
ros Solis.
Cuscuta.
epithymum.
umbilicus veneris seu Cotiledon.
Sedum.

Sed prætèr Succos viscosos qui in eorum foliis Continentur Succi acres in quibusd. vires Catharticas aut aperientes Creduntur exerere. Sic Cuscutæ vim purgantem tribuunt quam tamen debilissimam immò ferè nullam esse ait D. geoffroy.

folia Sedi lutei Cujusd. acrimoniam habent quæ Satis Convenit Cum Sapore piperato Sinapi et Cruciferarum unde inter antiscorbutica numerantur.

Beta
atriplex
Chenopodium
Botrys
phytolacca
Kali
parietaria

Succos pariter nitrosos Continent unde possint quoque inter herbas refrigerantes numerari. Sed præter parietariam nullius ferè Sunt usus.

nenuphar radicem quæ inter maxima refrigerantia militat itaq; in gonorrhæa inflammatoria harum decoctio maximi est usus. D. adanson hypocistum nenuphari affinem ait Succus tamen ex presus astringens dicitur.

Classis 18a

De Diureticis et Sudorificis.

Diuretica herbæ ea Sunt quæ urinam movent.

Sudorifica quæ Sudorem provocant verum autem diuretica Sæpè etiam Sudorem et vice versâ Sudorificè urinas pellunt nullâ Sudoris evacuatione Sequente itaq; promiscuè (ensemble) de iis dicemus. videtur eorum actio pendere ab affinitate qua Succi herbarum junguntur Cum urinâ aut humore perspirationis. Cum autem hi humores intersa non differant patet Sudorem aut urinam pro varia temperamenti dispositione evacuanda esse. herbæ Sequentes ad eand. familiam pertinent...

Asparagus
Bruscus (le houx frelon)
Kina radix (la Squine
Salsaparilla

radices asparagi et brusci magis diuretica; radices kina et Salsaparillæ Creduntur magis aptæ ad Sudorem expediendum.

Arbores Sequentes interse affines et earum lignum, Cortex et folia vim habent Sudorificam ac maxime Si arbores in Calidis regionibus Crescunt. tales Sunt.

evonimus, ~~paliurus~~
paliurus.

apalachine seu Cassine.
Ziziphus.
frangula.
rhamnus.
guayacum.
prunus.
Cerasus.
Laurocerasus.
armeniacum.
persica.
has inter arbores solum ferè usurpatur lignum guayaci et prescribitur in ptisanis sudorificis fructus diversam vim habent a foliis et per culturam mitiores redduntur et edules at baccæ frangulæ et rhamni quæ arbores sylvestres st vim habent Catharticam.
Camphorata
tamariscus
merentur quoque inter diureticas plantas recenseri quamquam rarioris sunt usus...
telephium.
herniaria.
affines sunt herbæ optimis effectib; herniaria

Commendatur quoties renum arenulas juvat expellere.

Capparis (le Caprier)
vitis

vires quoque habent diureticas si folia aut lignum usurpentur sed fructus vitis varias habent qualitates pro vario usu. agresta (le verjus) seu succus uvæ immaturæ qualitates acidorum habet. de musto et uvis supra diximus

ginsing
hædera

in Codice parisino numerantur etsi hodiè nullius sunt usus. apud Sinas commendatur ginsing tanquam remedium aphrodisiacum. sique sit virtus leviter sudorifica est.

lignum aloës
lignum aquilæ
lignum rhodium (le bois de rose

si locum inter medicamenta obtinent ad sudorifica debent referri.

lignum nephreticum
pareira brava

in nephritide sabulosa commendantur.

Sed potissimum pareirabrava inuswert.

nigella Cretica
hypericum
Cystus

herba sunt affines diuretica sudorifica et vulneraria. Semina nigellæ summitates et flores hyperici in usu sunt. medici olim Credebant hypericum impedire posse vim incantamentorum itaq; hypericum vocabatur fuga dæmonum sed medici hodie nullam fidem hisce incantamentis adhibent adeoq; hypericum ad fugandos dæmones non insumitur. Cystus nunquam prescribitur.

vanilla siliqua est sudorifica ~~et~~ tonicaq; virtute ~~siliqua~~ gaudens, quæ ad Condiendum solummodo chocolatum usurpatur. usus vim lenientem et relaxantem non mediocriter mutat si magnâ dosi huic addatur.

Classis 19a
De
medicamentis anomalis.

in hac Classe Continentur medicamenta quæ aut qualitates specificas habere Creduntur aut

nullius sunt utilitatis aut detrimentum potius quam emolumentum afferrunt. itaq; sub pecu liarib; titulis designari non possunt.

Divisio prima
De Bituminibus

Bitthumina ad resinas merito referuntur sed cum terrâ in visceribus diu delituerint patet resinas hasce diuturniam cum aliis substantiis moram expertas fuisse; quarum connubio non parum mutatæ sunt et mineralem quodam-modo naturam inbuerunt. inter Bitthumina numerantur in Codice parisino.

Succinum
ambra
petroleum (huile de petrole
gagates (le jayet)
judaicum bitthumen.

Succinum astringenti qualitate et antihysterica donatum extimatur. petroleum vermibus enecandis aptum est. Cætera bitthumina vix usurpantur

Divisio 2a
De tithimalis et affinibus.

Hæ plantæ quodam modo referri possunt ad Classem 10am acrium irritantium Sequentes in Codice parisino recensentur.

esula
mercurialis
buxus
Cascarilla
palma Christi
ricinoïdes

mercurialis additur in ~~cum~~ Clysteribus purgantibus. Sed non Caret acrimonia et Sæpè Colicos dolores provocat. buxus Sudorificam vim habere Creditur. Cascarilla in regionib; Calidis Crescit. Cortex hujus arboris Suavem odorem possidet atq; adeò Creditur vires habere Cephalicas et alexiterias. alia herba non usurpantur.

Divisio 5a

De familiâ Caprifoliorum et affinium.

Hæ plantæ pariter referri possunt ad acres purgantes. in Codice parisino Sequentes plantæ recensentur.

Caprifolium
Sambucus.

Ebulus
Cornus
Santala (les Santaux)

Sambuci flores vim anodynam habent Cortex maxime Catharticus est. Santala odore non Carent ideoq; inter Cardiaca medicamenta numerantur. Caprifolium et Cornus a medicis prescribi non Solent.

Divisio 4a
De
acacia et affinibus.

jam Suprà retulimus virtutes Cassiæ tamarindorum quæ Mites purgantia Sunt et ad hanc Classem pertinent. Sed obliti Sumus aliorum ejusd. familiæ medicamentorum quib; vis inest non mediocriter purgans hæc Sunt.

Senna
mirobolani.

vix Sanè datur aliud medicamentum frequentioris usus et effectus Certioris ad alvum expediendam quam Senna. mirobolani rarius prescribuntur et in quibusd. Compositionib; pharmacenticis

insumi solent.

acacia.

balanus myrepsica.

ad eamd. familiam pertinent et suppeditant tamen medicamenta varia virtutis. quippè ex acacia siliquis immaturis exprimitur succus, qui inspissatus astringens est. verum autem experientia demonstravit fructus immaturos vim possidere astringentem ferè omnes. balanus myrepsica nucem gerit ex cujus nucleo oleum exprimitur. hoc oleum nunquam rancessit ideoq; pretiosum est. de eo anteà diximus.

Divisio 5a
De
herbis quæ minoris usus sunt.

plures plantæ in Codice parisino recensentur quarum tamen nulla ferè utilitas. de singulis quid sentiendum sit breviter juvat enarrare.

Caryophillus hortensis
behen album nostras seu lichnis sylvestris
behen rubrum seu limonium marit. maj.
alsine
linum
linum catharticum.

flores Caryophilli Cardiaca virtute donati Creduntur. ipse verò præter vim anodynam qualis est in aliis ferè omnibus floribus nullam iis inesse arbitror. lini Semina mucilaginem relaxantem Suppeditant. Cætera plantæ nullius omnino usus Sunt.

anagallis.

nummularia Seu lisimachia humifusa.

androsace

primula veris.

Ciclamen.

nummularia folia vim antiScorbuticam habere Creduntur. flores primulæ veris in usu Sunt propter vim anodynam et antispasmodicam. radices Ciclaminis olim ad expediendam alvum usurpabantur. hodiè nunquam prœscribuntur a medicis.

geranium

oxitriphillum Seu oxis

viola

Cardamindum (la Capucine)

a D. adanson affines herbæ esse dicuntur. folia oxitriphilli acida Sunt et vim acidorum habent.

Sal acidum ex iis educitur et venale in officinis occurrit sub nomine gallico (Sel d'oseille). atramentum ex linteis facile aufert. flores violæ anodyni sunt. folia emollientia esse dicuntur. Cardamendo vires tribuunt antiscorbuticas et reverà sapor acris hujus plantæ vim antiscorbuticam indicare videtur, rarioris tamen est usûs.

verbascum.
veronica
beccabunga
fraxinus
agnus Castus

affines esse dicuntur ad. adanson. flores et Calices verbasci in ptisanis ad leniendam tussim prescribi solent. veronica aperiens est et diuretica. beccabunga species est veronicæ cui vires antiscorbuticas tribuunt pleriq; auctores. sapore tamen et aliis principiis non videtur differre a veronicâ.

oxi coccus (la Canneberge)
mirtillus seu vitis idea (les mirets)
erica
pyrola
aquifolium, agrifolium ve.

plantæ affines dicuntur quib; nulla qualitas et

quarum proindè nullus est usus. pyrola vulneralia estimatur atque occurrit inter herbas helveticas gallicè (les vulneraires de Suisse ou faltranc)

Scabiosa.

dipsacus.

parum hodiè usurpantur. Scabiosa olim in usu erat ad Scabiem sanandam.

tilia

hyppocastanum (le maronnier d'inde)

enumerantur inter medicamenta sed commendantur solummodo flores tiliæ propter vim anodynam et antispasmodicam.

viscus (le gui)

maximam olim famam habuit ad epylepsiæ curationem. sed cum sæpius successu caruerit hoc medicamentum minus hodiè proscribitur. insumitur tamen adhuc in compositione pulveris de gutteta

Berberis.

præter fructus acidos nihil habet quod in usu sit.

Cocculus seu Cocculo, (la coque du levant)

fructus est arboris quod menispermum vocatur. inter medicamenta locum habet sanè ad enecandos pediculos, quemadmodum etiam pisces enecat.

M

Herba paris (le raisin de renards)
nunquam omnino prescribitur.

Lenticula palustris.

vires olim refrigerantes habere credebatur; quas hodiè medici nec immerito negligunt.

Classis 20ª

De

Substantiis animalibus

Animalia mediatè aut immediatè nutriuntur vegetantibus ideòq; vel easd. vires habent vel per organorum animalium actionem novas qualitates comparaverunt. duplex potissimum est ratio cur substantiæ animales propriis qualitatibus distinctæ sint. fermentatio nempè et secretionum efficacitas. 1°. per fermentationem putridam in humano corpore non parum alterantur alimenta. 2°. per vasorum secretorio-rum actionem certi humores ab aliis separantur. fateamur tamen necesse est varias qualitates insectis inesse quarum rationem afferre non

possumus. ut ut est Substantiæ animales disponi-possunt sub sequentibus titulis prout minorem fermentationis gradum expertæ fuerunt.

§ 1us
De
Lacte

Commendantur in medicinâ varia lactis species.
Lac vaccinum.
— asininum
— Caprinum
— muliebre

in genere lac est inter Substantias animales ea quæ minus a naturâ vegetabilium recedit. (Scilicet. Cum emulsionibus maximam habet Convenientiam; attamen facilius ad putrefactionem vergit atque ejus analysis Cum analysi Substantiarum animalium magis Convenit. lac facilius in Stomacho digeritur. morbis ab acrimoniâ oriundis medetur satis efficaciter. lac Caprinum Spissius est et magis Convenit iis qui ad diarrhœam Contrahendam proclives sunt.

Lac vaccinum et potimagis obvium frequentius insumitur. lac asininum tenuius et magis serosum est ideò q; magis aperiens et relaxans est. tandem summæ delicatulis lac muliebre prescribitur.

§ 2us
De
ovis

ova ex albumine et vitello constant. albumen est species lymphæ animalis de quâ in §o sequenti dicetur. vitellum maximam habet affinitatem cum lacte. si aquâ aut jusculo solvatur emulsionem animalem suppeditat. gallicè (lait de poule). in eâ emulsione distingui debent pars oleosa, pars nutriens et pars serosa. quemadmodùm in lacte eadem partes observantur. major est autem olei proportio quam in lacte sed minor seri quantitas. itaq; vitellum alimentum est magis leniens minus aperiens si ova recentia sint.

§ 3us
De
Lymphâ animali

lympha animalis maximam habet convenien

tiam cum mucilagineis aut gummosis vegetan-tium succis. Sed tamen tres hujus Species distinguendæ sunt quarum una succis mucilagineis proximè cognata et aliæ magis recedunt. tres illæ Species sunt Substantia gelatinosa, Substantia mucosa et Substantia albuminosa. tres illæ Substantiæ nutrientes sunt. prior vix differt a gelatinis fructuum, pomorum &c —

frigore concrescit, calore dissolvitur, per moram experitur fermentationem acidam antequam putridam subeat cui diu resistit, itaque in morbis putridis anteponitur. tales sunt.

jusculum aut gelatina cornu cervi
jusculum aut gelatina vitulina
jusculum aut gelatina agnina
jusculum aut gelatina pulli, gallinacei junioris.

in genere pars hæc gelatinosa occurrit in membranis tendonibus ligamentis, cornibus, ungulis extremis partibus et in omnib; carnibus juniorum animalium.

ad hanc classem referri possunt juscula lenientia ex limacibus, pulmonib; vitulinis —

testudinibus, Cancris fluviatilibus (ecrevisse). qui acrimoniæ Satis efficaciter medentur. hæc jascula mediam naturam habent ~~et~~ inter Substantiam mucosam et gelatinosam.

in animalibus adultis Substantia gelatinosa vix occurrit Sed Substantia mucosa magnâ quantitate reperitur hæc frigore non Concrescit Calore non induratur, longè Citius ad putridam fermentationem vergit itaque in Chlorosi et morbis ubi languida est actio vasorum alimentum Salubrius Suppeditat. ad hanc Classem pertinent Succi ex Carnibus Coctis animalium adultorum (des Consommés) talia Sunt

jus aut Jusculum Carnis bovinæ
——— ——— vervecinæ
——— ——— pulli gallinacei vetustioris

in ovis ut diximus Suprà et in Sanguine animalium vetustorum pars albuminosa occurrit hæc Calore Concrescit. in aquâ longè difficilius Solvitur. optimum est alimentum iis in quib; imbecilla ventriculi actio fermentationis motum ad digestionem necessarium

expitare non ẽst.

§us 4us
De
Sanguine

Sanguis quoque inter medicamenta locum habet. observatio demonstravit humorem hunc ad putridam fermentationem magis proclivem esse quam humores memorati atq; adeò excludendum esse a numero alimentorum salubrium. putridas quippè indigestiones producit sed minori dosi sanguinem exsiccatum sudorificum esse aiunt: quod ipse neq; asserere neque negare ausim. olim sanguis humanus in usu erat. nunc hirci sanguis solum modo aliquam famam habet in pleuritide aliquot hujus grana ægro nobis præsentibus exhibita sunt. copiosi sanè sudores solverunt morbum. sed quandò a medico in nosocomio parisiensi remedium hoc præscriptum fuit, sudor incipiens et pulsus futuram crisim per sudores indicabant. itaq; dubitari ẽst an viribus naturæ an remedio sudores deberentur.

§us 5us
De
Bile castoreo zibetto moscho.

Bilis fellea seu fel animantium inter medicamenta locum habet. humor est recrementitius qui omnium citissime ad putridam fermentationem vergit, ut poteqi majorem elaborationem in animalium corpore expertus est. itaq; in morbis putridis ~~in~~ hypochondria potissimum afficiuntur ob bilem in hepate et vesicâ stagnantem et in cadaveribus prima observantur putrefactionis provecta phaenomena in regione hypochondrii dextri. docuit autem observatio bilem sapore amaro donatam esse, aptam esse detergendis sordibus oleosis vestimentorum, quia necesse oleorum cum aquâ consortium promovet longè efficatiùs quam alia qualibet substantia animalis. docuit etiam observatio chylosam materiem magis grumosam esse antequam bilis ipsi admisceatur; sed constanter fluidam esse quando cum bile mixta est. docuit in ~~[illegible]~~

in ictericis quorum hepar obstructum bilem non secernit et in pueris qui bilem effoetam et aquosio-rem habent, faeces argillaceam tenacitatem habere. refert D. astruc massam alimentorum in cane cujus intestinum duodenum filo interceptum fuerat, intestinum supra grumis griseis plenum fuisse, inferius massam fuisse homogeneam. tandem observatione pariter constitit bilem taurinam aut bovinam parem esse solvendis concretionib; caseosis, supplere defectum bilis quando non secernitur in aegris hominibus, mederi acidis; uno verbo donatam esse plurimis qualitatibus quas enarrare non sinunt angusti hujusce tractatus limites. cum autem hae bilis qualitates vix differant ab iis quas chymici et medici in sapone observaverunt; ac eo potissimum qui ex alkali fixo et pinguedine animali coalescit, bilem saponaceam esse dixerunt. et sane optimum est remedium in casibus enarratis.

Bilis inspissata maximam habet convenientiam cum castoreo Zibetho moscho; hae

Substantiæ ~~animales~~ Continentur in folliculis seu glandulis variorum animalium. primam animal Castor dictum suppeditat. altera educitur ex fele seu Cato Zibethico, tertia ex Capreola seu dorcade moschifera. Siti sunt hi folliculi propè anum. vires antihystericæ et antispasmodicæ iis tribuuntur. Castoreum verò ferè solum in usu est. Zibethum et moscus majoris sunt pretii quam ut frequenter possint proscribi. divites mulierculæ iis utuntur propter odoris fragrantiam. ipse bilem inspis-satam et diu servatam maximè his substantiis affinem esse arbitror ac proindè similibus ferè qualitatibus omnes donatas esse.

Ad hanc Classem revocari debet etiam Bezoard Concretum est quod in Stomacho quo-rumd. animalium formatur et originem suam debet pilis quos Catulos lambendo deglutiverunt. hi pili non facile a Stomacho elabuntur itaq; his pilis accrescunt materiæ Caseosæ et biliosæ undè fluit omnis virtus hujusce Concreti.

Bezoard estimatur propter vim sudorificam quam certè non habet

§.us 6us

De

Stercoribus animantium.

Stercora animantium etsi varia sunt pro ratione pabuli quo vescuntur animantia, tamen inter se conveniunt in eo quod sint materia semi-putrida; ut satis indicant fœtor, dissolutio et analysis Chymica. hæc itaq; stercora rejiciuntur a medicis plerisque. tamen in Codice parisino inter medicamenta recensentur.

Stercus canis vel album græcum
Stercus gallinæ
—— pavonis
—— anseris
—— vaccinum

Stercus canis vel album græcum astringens dici-tur, quia sæpe plurimum constat ex ossibus male digestis sed seligitur stercus quod album non habet colorem. sed ossa vix in corpore canis mutata sunt et vires certè astringentes non

habent. Stercus gallinæ non meliori consilio ad ~~augusta~~ ambusta curanda immittitur. Stercus pavonis dicitur aptum epilepsiæ curandæ; sed hoc qualitas merè supposita est. Stercus anseris ad ambigendam febrem quartanam celebratum fuit sed famam hanc certè non meruit. Stercus vaccinum olim ad omnes morbos sanandos, hodiè sapienter ad nullum adhibetur. ad hanc classem etiam referri debent nidi hirundinum qui exterrnè collo applicati anginam curare creduntur. Si qua sit iis qualitas inquit D. astruc hanc mutuantur a stercore quo nidi semper infecti sunt. Sed hoc medicamentum etiamsi in codice parisino recenseatur tamen meritò negligitur.

§us 7us
De vipera

vipera decocta suppeditat gelatinam quæ ~~opti~~ omnib; proprietatib; adeò convenit cum gelatinâ cornu cervi aut gelatinæ carnis vitulinæ vel pulli gallinacei ut consequens videatur proprietates quoque medicas easd. ipsi tribuere.

praterea plures homines viperis vescuntur absq;
ulla sensibili mutatione in temperamento. ho-
plurimi medici negaverunt ~~et~~ ullam virtutem

prater nutrientem viperis decoctis inesse. tamen D.
dehaen et alii viperas credunt aptissimas purgandos
sanguini a sordibus terrestribus qua herpetes aut
morbos cutaneos fovent. ipse nollem omnino rejicere
opinionem Di Dehaën sed prior sententia longe
magis vero similis mihi videtur. fieri m potuit
ut natura aut constitutioni aeris deberetur cessatio
symptomatum quam Dus. de haen et alii vipperarum
usui tribuendam esse judicaverunt. materia hac
tractanda pulcherrimum theseos argumentum
appeditaret

Prus Cfus

De
Cantharidibus.

Singulares sane Cantharidibus sunt qualitates.
quippè internè ad granum unum aut alterum
exhibita urinæ vias inflammant et dolorificam
partium naturalium provocant tensionem
illæsis aliis visceribus. itaq; raro internè prescribun-
tur: hac quippè qualitas non parum affert incom
modi

et saepe omnimodam inducit urinae suppressio-nem. Cantharides verò in pulverem contritae saepissimè exterius applicantur. tum porrò duplex est eorum effectus. vesicas 1°. et copiosum seri effluxum producunt; undè non parum afferunt utilitatis in morbis quia sero putrido dependent. 2°. pars etiam aliqua cantharidum intrà massam sanguineam resorbetur et fibrarum laxiorum tonum potenter sollicitat ad oscillationes vividiores; quibus humores ad evacuationem disponuntur. unguenta vesicantia dicuntur ea quæ ex cantharidib; contritis coalescunt, quia vesicas excitant. dubitare autem non pt quin unguenta hæc ad massam sanguineam perveniant. nam saepe eorum applicatio urinæ vias eod. modo inflammat ac si internè cantharides assumptæ fuissent; tunc verò camphoræ grana duo aut tria emulsiones, ptisana leniens ex seminib; psillii lini aut radicib; althææ inflammationem hanc feliciter solvunt. Cantharidum usum aut abusum fusius enarrare non sinunt tractatus hujusce limites. in operib;

præsertim Di Baglivi legendum est qualia sunt eorum commoda et incommoda. quippe pro varia administrandi methodo vel salutem afferre vel mortem possent.

§us 9us

De

Scinco marino, Bufonibus, asellis, formicis, granis kermes, Coccinilla.

Scinci marini species lacerta (espece de lesard) mithridatium ingrediuntur cui vim diureticam dicuntur conciliare. fama est imperatorem andronicum Comnenum iis animalculis usum fuisse ad stimulandum venerem nimis languentem. Sed hæ qualitates non satis certis observationibus nituntur.

Bufones (les Crapaux) exsiccati et in pulverem redacti ad urinam ~~ciendam~~ expellendam aptissimi existimantur a quibusd. auctorib, et ipse D. astruc pulverem bufonum commendat ad expediendam urinam et hydropem sanandum. Rivinus autem tillerus et alii

Docti viri merito mihi videntur qualitates has in dubium revocare.

easd. vires diureticas asellis seu millepedibus (les cloportes) tribuunt pleriq; auctores; eo freti ratiocinio, quod inter rudera nitrosa vivere ament adeoq; sale nitroso et diuretico prodita sint. itaq; in ictero et urinæ suppressione sæpius prescribuntur. attamen cl. vir Daniel Ludovic expertum se fuisse refert nullam qualitatem diureticam iis inesse. huic porrò sententiæ facilius quam priori adhæreo.

formicæ aphrodisiacas habere virtutes creduntur. sed cum a medicis nunquam prescribi soleant, inutile est huic errori confutando immorari.

grana kermès et coccinella sunt insecta, quorum prius foliis ylicis (le Chêne verd) innascitur. posterius opuntiæ foliis. grana kermès commendantur ad curandam epilepsiam, vertiginem, abortum precavendo; quas ego virtutes commentitias esse arbitror. easd. qualitates tribuunt

Coccinilla sed superiores magis diureticas et minus astrictorias.

§us 10us

De oleis quæ animalib; substantiis conditorum.

Oleum olivarum aut aliud quodcumque oleum crediderunt medici longè aptius ad leniendum aut resolvendum si quædam animantia eo oleo decoquerentur. itaq: recensentur adhuc in Codice parisino.

Oleum Catellorum (de petits chiens
—— vulpinum
—— lacertæ viridis (lezard verd
—— granarum
—— bufonum
—— Scorpionum
—— Scarabeorum (d'escarbots.
—— lumbricorum (de ver de terre.

verum autem nulla qualitates nova oleum accedit cum hanc coctionem cum animalib; et proterea nullius omninò usus sunt.

N

§us 11us
De
Carbone ex animalibus.

in Codice parisino inter medicamenta locum habent.

talpa usta
pili leporini usti
pila marina usta
Spongia marina usta

Sed cuilibet cordato homini notissimum est Substantias animales ustas in Carbonem redigi porrò Carbones Solvi omninò non possunt in humano Corpore; ideò rejiciendæ Sunt Substantiæ ex numero medicamentorum. de hisce Carbonibus idem tulit judicium D. baumé in Suâ pharmaciâ

§us 12us
De
aquâ distillata Spermatis ranarum

Sperma ranarum Seu Spermiola (le frays de grenouille) inter distillandum Suppeditat

aquam incipidam unco leviter praeditam cui tamen qualitates refrigerantes tribuunt. hac aquâ ad ophtalmias curandas frequenter adhibetur. nullam ipsi virtutem tribuendam esse arbitror.

Observatio.

Sunt qui Sericum crudum (la Soye crue) ictiocollam (la colle de poisson) hirudines (les sangsues) inter medicamenta annumerant. at primo quidem Sericum quia ex eo distillato elicitur alcali volatile cujus olim maxima erat fama. Sed omnes fere substantiae animales alcali volatile non diversum inter distillandum largiuntur. 2o. ictiocolla quia syrupis clarificandis inservit. Sed est potius instrumentum ad praeparationem medicamenti necessarium quam medicamentum dici potest. 3o. hirudines. quia sanguini evacuando insumuntur, sed lanceola eod. effectum praestat nec medicamentum dicitur.

Finis

